

Tulevaisuuden työyhteisöt -kokeilun vaikutusten arviointi Helsingin Diakonissalaitos

Arviointiraportti 28.3.2024

Kuntoutussäätiö

Juha Klemelä

Mari Ruuth

Erna Alitalo

Kuntoutussäätiö

Arviointiraportin sisältö

1. TULEVAISUUDEN TYÖYHTEISÖT -KOKEILU: SISÄLTÖ, TAVOITTEET JA TOTEUTUMINEN
2. ARVIOINNIN KYSYMYKSET, AINEISTOT JA MENETELMÄT
3. KOKEILUUN OSALLISTUNEIDEN NUORTEN TAUSTA JA ELÄMÄNTILANNE SEKÄ OSALLISTUMINEN ERI TOIMENPITEISIIN
4. KOKONAISUUS A: TULOSTEN JA VAIKUTUSTEN LAADULLINEN JA MÄÄRÄLLINEN ARVIOINTI
 - a. Muutokset: Nuorten kokeilusta saamat hyödyt
 - b. Nuorten kokemukset Tulevaisuuden työyhteisöt -kokeilun onnistumisesta ja kehittämistarpeista
 - c. Ammattilaisten kokemukset Tulevaisuuden työyhteisöt -kokeilun onnistumisesta, kehittämistarpeista sekä jatkossa hyödynnettävistä opeista
5. KOKONAISUUS B: SROI-ANALYYSI ELI VAIKUTUSTEN RAHALLISTETTUIJEN HYÖTYJEN ARVIOINTI
 - a. Tulevaisuuden työyhteisöt -kokeilun yhteiskunnallisen (sosiaalinen, terveydellinen ja taloudellinen) hyödyn eli euroiksi rahallistetun vaikuttavuuden arviointi
6. KESKEISIMMÄT JOHTOPÄÄTÖKSET JA YHTEENVETO
7. KEHITTÄMISEHDOTUKSET

1. TULEVAISUUDEN TYÖYHTEISÖT -KOKEILU: SISÄLTÖ, TAVOITTEET JA TOTEUTUMINEN

Tulevaisuuden työyhteisöt -kokeilun lähtökohta

- Helsingin Diakonissalaitos yhteistyössä Suomen Diakoniaopiston kanssa toteutti lokakuusta 2022 kevääseen 2023 ***Tulevaisuuden työyhteisöt -kokeilun***.
- Kokeilun lähtökohtana oli kehittää **kokonaisuus**, joka **palvelee** nimenomaan **työelämän ja koulutuksen ulkopuolella** olevia nuoria **uudella tavalla**.

”Työelämän ja koulutuksen ulkopuolella olevista nuorista osa tarvitsee kokonaisvaltaista ja heidän omista tarpeistaan lähtevää tukea, he eivät hyödy pelkästä koulutus- tai työpaikan tarjoamisesta. Näitä nuoria yhdistää keskimääräistä heikompi koettu hyvinvointi ja matala koulutustaso. Heillä voi olla psyykkisiä, sosiaalisia, terveydellisiä tai taloudellisia ongelmia, mikä kuvaa ongelmien kasaantumista. Koulutukseen halusimme tavoittaa nuoret, joilla on toisen asteen koulutus keskeytynyt tai aloitus ei ole onnistunut. Kohderyhmään kuuluu myös tutkinnon suorittaneet, jotka eivät pysty työskentelemään tai työllisty alalle, jolla heillä on koulutus.”

Työvoimakoulutuksen loppuraportti 13.12.2022, Suomen Diakoniaopisto

Kokeilun tavoitteet

- Tulevaisuuden työyhteisöt -kokeilun **välittömänä tavoitteena** oli vahvistaa nuorten hyvinvointia, opiskeluvalmiuksia ja työelämävalmiuksia.
- **Pitkän tähtäimen tavoitteena** oli nuorten työllistyminen heitä kiinnostaville aloille - **erityisesti rakentaa yksilöllisiä polkuja työllistymiseen** Diakonissalaitoksen konserniin tai muihin sote-alojen työpaikkoihin tai palvelualoille.
- Diakonissalaitoksen kohdalla haluttiin **vahvistaa konsernin vieraanvaraisuus-konseptia** ja luoda moninaisuutta Diakonissalaitoksen työyhteisöihin.
- Kokeilulla oli lisäksi **laajempi yhteiskunnallinen vaikuttavuustavoite**: se pyrki myös vahvistamaan nuorten työllistymistä sote-alalle ja siten omalta osaltaan helpottamaan työvoiman kohtaantongelmaa.

Kokeilun suunniteltu prosessikuvaus

Vamos valmennus - yksilöllinen tuki nuoren tarpeen mukaan

Yritysvapaaehtoinen - rinnalla kulkeva kollega 2x2 h /3 viikon jakso

Kokeilun sisältö

- **Kokeilu sisälsi kahdelle ryhmälle neljän viikon tutustumisjakson** hyvinvointi- ja palvelualoille. Tutustumisjakson toteutti *Suomen Diakoniaopisto (SDO)* **työvoimakoulutuksena Uudenmaan ELY:n rahoituksella**. SDO oli myös mukana edistämässä nuorten etenemistä SDO:n koulutukseen tutustumisjakson päätteeksi ja osallistui hankkeen ohjausryhmään.
- Tutustumisjakson **rinnalla toteutettiin HDL:n koordinoima Vamos-valmennus**, joka tarjosi nuorille lisätukea mm. arjessa jaksamiseen ja hyvinvointiin. Vamos-valmentajat olivat merkittävä tuki nuorille jo tutustumisjakson aikana, mutta erityisesti sen jälkeen, kun nuoret hakeutuivat jatkopolkuihin. Vamos-valmennus päättyi kesällä 2023.
- Yhden nuoren osalta tukea antoi Vamos-valmentajan lisäksi myös Diakonissalaitoksen työntekijänä toimiva **mentori**.

Kokeilun toteuttajat

- Loka-marraskuussa 2022 pidettyihin **tutustumisjaksoihin** osallistui SDO:n puolelta omaopettaja, erityisopettaja ja opinto-ohjaaja.
- Samaan aikaan alkanutta HDL:n järjestämää **Vamos-valmennusta** toteutti kaksi valmentajaa vuoden 2022 loppuun ja kevään 2023 ajan yksi valmentaja.
- Kokeilussa toimi **ohjausryhmä**, johon kuului henkilöitä niin SDO:n kuin HDL:n puolelta.
- Kokeilun aikana tarjottiin **koulutusta myös HDL:n työntekijöille mentorina** toimimiseksi ja yksi työntekijä toimi mentorina kokeilussa mukana olleelle HDL:n konserniin poluttuneelle nuorelle.
- Myös Rinnekodit-palveluliiketoiminta sitoutui kokeilun aikana tarjoamaan **räätälöityjä työkokeiluja ja oppisopimuksia konserniin poluttuville nuorille**

2. ARVIOINNIN KYSYMYKSET, AINEISTOT JA MENETELMÄT

Arviointikysymykset

Arvioinnissa tarkasteltiin Tulevaisuuden työyhteisöt -kokeilun onnistumista seuraavien arviointikysymysten kautta. Kysymykset oli määritelty Diakonissalaitoksen kokeilulle asettamien tavoitteiden mukaisesti kokonaisuuksien A ja B alle.

KOKONAISUUS A: TULOSTEN JA VAIKUTUSTEN LAADULLINEN JA MÄÄRÄLLINEN ARVIOINTI:

- Miten nuoret ovat hyötäneet kokeilusta? Onko kokeilu lisännyt heidän **työelämävalmiuksiaan** ja sosiaalista ja terveydellistä **hyvinvointiaan** sekä parantanut heidän **taloudellista tilannettaan**?
- Miten kokeilu tukee nuorten suhtautumista ja **suuntautumista tulevaan**?
- Mitkä ovat kokeilun kouluttajien ja nuorten kanssa työskentelevien **kokemukset kokeilusta**, esimerkiksi **työyhteisöjen kokema hyöty**?
- Millaisia **uusia** ja jatkossakin hyödynnettäviä **oppeja** toiminnan aikana on syntynyt ajatellen laajemmin **sosiaali- ja terveystalouden työvoimapulaan vastaamista**?

KOKONAISUUS B: SROI-ANALYYSI ELI VAIKUTUSTEN RAHALLISTETTUIEN HYÖTYJEN ARVIOINTI:

- Kuinka suureksi voidaan arvioida kokeilun **yhteiskunnallinen** (sosiaalinen, terveydellinen ja taloudellinen) **hyöty** eli euroiksi rahallistettu vaikuttavuus? Hyödyt suhteutetaan myös kokeilun kustannuksiin.

Arvioinnin aineisto

Haastattelut ja työpajat

- Haastattelut
 - Nuorten ryhmähaastattelut, alkuhaastattelut (n = 8, 3 haastattelua), loka-marraskuu 2022 ja loppuhaastattelut (n = 6, 2 haastattelua), touko-kesäkuu 2023
 - Työyhteisöjen ryhmähaastattelut (n = 9, 3 työyhteisöhaastattelua), toukokuu 2023
 - Mentorin haastattelu (n = 1), toukokuu 2023
 - Asiantuntijahaastattelut TE-palvelujen työntekijöille (n = 4), touko-kesäkuu 2023
- Yhteiskehittämisen ja itsearvioinnin työpajat kokeiluun osallistuneille HDL:n ja SDO:n edustajille, tammikuu 2023 (n = 7) ja lokakuu 2023 (n = 6)

Rekisteri- ja Tulostähtiaineistot sekä kyselyt

- HDL:n keräämä rekisteriaineisto
 - alkumittaus loka-marraskuussa 2022 (n = 18), loppumittaus (n=18) eri ajankohtina
 - seurantayhteydenotto nuorille 3 kk Vamos-valmennuksen päättymisen jälkeen (n = 15) ja 6 kk päättymisestä (n = 12)
- HDL:n keräämä Tulostähtiaineisto, alkumittaus (n=8-15) loka-marraskuu 2022 (osa tehty takautuvasti), loppumittaus (n=9) touko-kesäkuu 2023
- Kuntoutussäätiön toteuttama alkukysely nuorille (n = 11), loka-marraskuu 2022
- Kuntoutussäätiön toteuttama loppukysely nuorille (n = 12), kesä-elokuu* 2023 (*2 poikkeusta: molemmat, maaliskuu 2023)

Lisäksi SROI- eli kustannushyötyaineistona käytettiin

- Palkkojen ja tukien rahamäärät sekä rahamääräistävät sijaismuuttajat (proxyt) julkisista lähteistä

Nuorilta kerätty aineisto: kyselyt ja haastattelut

- Kohderyhmän nuoret vastasivat Kuntoutussäätiön toteuttamiin alku- ja loppukyselyihin, jotka toteutettiin sähköisesti (Webropol).
- Kuntoutussäätiön vastuututkija oli paikalla antamassa tietoa kyselystä, kun nuoret vastasivat alkukyselyyn tutustumisjakson aikana. Samalla kerättiin nuorten suostumukset osallistua arviointitutkimukseen. Kuntoutussäätiön tutkija ja Vamos-valmentaja poistuivat paikalta, kun nuoret vastasivat kyselyyn.
- Loppukyselyn välitti nuorille Vamos-valmentaja.
- Kyselyihin vastattiin anonyymisti, siten että jokaisella vastaajalla oli sama koodi alku- ja loppukyselyyn. Nuorten nimet tai yhteystiedot eivät tulleet missään kohtaa arviointitutkimusta tehneiden tutkijoiden tietoon. Kyselyssä tiedusteltiin myös nuorten kokemusta siihen vastaamisesta, joten nuoret saivat antaa anonyymia palautetta kyselystä. Näiden toimenpiteiden avulla voitiin varmistaa mahdollisimman eettinen toimintatapa siten, että nuoret saivat riittävästi tietoa tutkimuksesta ja osallistuminen oli vapaaehtoista ja anonyymia.
- Nuorten alku- ja loppuhaastatteluja toteutettiin sekä etänä että läsnä – Vamos-valmentajat koordinoivat nuorten osallistumista haastatteluihin. Alkuhaastattelut toteutettiin tutustumisjakson lopussa ja loppuhaastattelut Vamos-valmennuksen loppuessa.

Nuorilta kerätty aineisto: Tulostähti

- Vamos-valmentaja kävi valmennustapaamisella **Tulostähti-menetelmän** avulla nuoren kanssa tämän elämäntilanteen läpi.
- Tulostähteen liittyvät keskustelut toteutettiin sekä kokeilun alussa (loka-marraskuu 2022) että kohdassa, jolloin nuori oli lopettamassa Vamos-valmennuksessa (toukokuu-kesäkuu 2023).
- Hyvinvoinnin **mitta-asteikko** Tulostähdessä on:
 - 1 Jumissa
 - 2 Hyväksyn apua
 - 3 Uskon ja kokeilen
 - 4 Minä osaan
 - 5 Itsenäinen
- Tulostähti mittaa muutoksia seuraavissa **hyvinvoinnin osatekijöissä**:
 - Mielenterveys
 - Fyysinen terveys
 - Elämäntaidot
 - Ystävät ja sosiaalinen verkosto
 - Työ ja koulutus
 - Ihmissuhteet
 - Riippuvuuskäyttäytyminen
 - Koti
 - Identiteetti ja itsetuottamus
 - Luottamus ja toivo

Erityishuomioita nuoria koskevasta aineistosta

- Tulevaisuuden työyhteisöt -kokonaisuuteen **osallistui 19 nuorta**. Yksi nuori ei antanut lupaa tietojensa käyttöön → **Koko aineistossa olevan ja analysoitavan joukon suuruus on 18 nuorta**.
- **Rekisteri- eli taustatietotulokset** kertovat koko analysoitavasta joukosta (18 nuorta).
- Alun **Tulostähteen** saatiin vastaukset 15 nuorelta, lopun Tulostähteen 9 nuorelta. Kaikki Tulostähteen lopussa vastanneet nuoret eivät olleet mukana ensimmäisellä kierroksella – yhteisiä tapauksia oli 8.
- **Alkukyselyyn** vastasi 11 nuorta ja **loppukyselyyn** 12 nuorta. Joukot eivät olleet identtiset. Yhteisiä tapauksia oli 9.
- Nuoria, jotka vastasivat molempiin ”tähtiin” ja molempiin kyselyihin, oli vain 5.
- Tulokset on jokaisen mittauksen kohdalla (taustat, Tähdet, kyselyt) laskettu koko sille joukolle, joka kullakin kerralla vastasi. Tuloksista tehtyä päättelyä on ulotettu koskemaan koko osallistujajoukkoa.
- Aineisto on niin pieni, että on järkevää pitäytyä frekvenssijakaumissa ja keskiarvoissa. Joissakin tapauksissa vertailtavuuden helpottamiseksi lasketaan myös %-jakaumia. Tilastollisen merkitsevyyden testausta tehdään hyvin maltillisesti.

Aineiston analyysimetodit

- **Määrällinen data** (rekisteriaineistosta, Tulostähdistä ja kyselyistä)
 - analysoitiin käyttäen ja tulkiten frekvenssijakaumia, keskiarvoja sekä tilastollisen merkitsevyyden testausta.
 - tuloksia havainnollistettiin monenlaisilla graafilla kuvioilla.
- **Laadullinen data** (kyselyistä, haastatteluista ja työpajoista) analysoitiin sisällönanalyysin keinoin käyttäen muun muassa luokittelua. Sisällönanalyysia sovellettiin arviointitiimin tekemiin haastattelu- ja työpajamuistiinpanoihin. Haastatteluiden osalta muistiinpanojen tukena käytettiin myös tehtyjä haastattelunauhoituksia.
- Havaintoja **verrattiin ja peilattiin** sekä HDL:n aiemmin vastaavasta kohderyhmästä tuottamaan tietoon että yleisemmin yhteiskunnassa saatavilla olevaan tietoon NEET-nuorten työllisyydestä, koulutuksesta ja elämäntilanteesta.

3. KOKEILUUN OSALLISTUNEIDEN NUORTEN TAUSTA JA ELÄMÄNTILANNE SEKÄ OSALLISTUMINEN ERI TOIMENPITEISIIN

Nuorten tiedonsaanti Tulevaisuuden työyhteisöt -kokeilusta

Taustoitusta:

”Koulutusta on markkinoitu sekä SDO:n että yhteistyökumppani HDL:n Nuorten ohjelman toimesta ennätysellisen paljon. . . . [Kuitenkin] nuorten tavoittamisessa oli erittäin paljon haasteita ja saimme puolet alun perin suunnitellusta opiskelijamäärästä.”

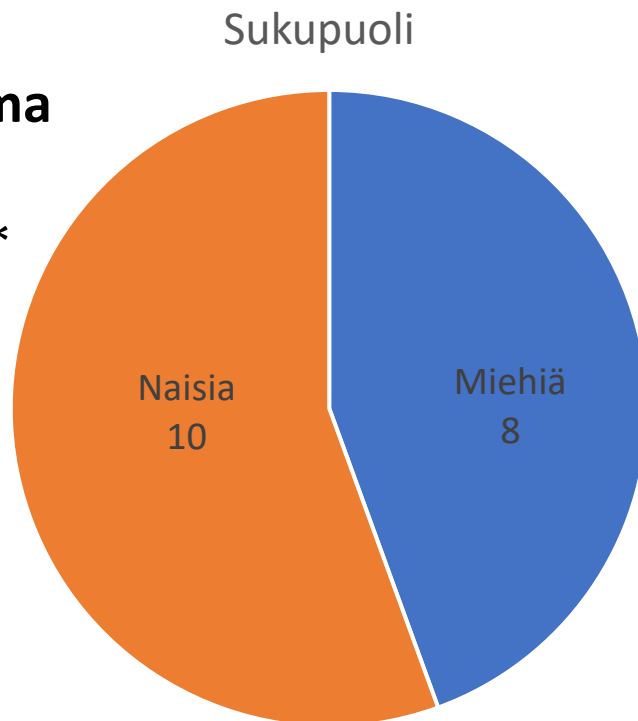
(Työvoimakoulutuksen loppuraportti 13.12.2022, Suomen Diakoniaopisto.)

- 10 nuorta vastasi kysymykseen **tiedon lähteestä:**
 - 5 nuorta sai tiedon TE-toimistosta / Kunnan työllisyyspalvelusta
 - 2 kuuli sosiaalitoimistosta, sitaatti: *”Päädyin tutkimaan matalakynnyksellisiä ja tukea antavia koulutuksia, sillä en tee mitään tällä hetkellä ja kaipaen arkeeni tekemistä, mutta jaksamiseni on hyvin vaihtelevaa. Tavoitteeni on jatkaa opiskelua ja uskon tutustumisjakson tukevan sitä.”*
 - 1 sai tiedon Vamoksesta
 - 1 sai tiedon *”Sähköpostilla”* (sitaatti)
 - 1 vastaaja *”On hyvää tutustumisjaksosta koulu”* (sitaatti)

Nuorten sukupuoli-ikä ja ikä

Rekisteri, alkumittaus:
loka-marraskuu 2022

- Nuorten **sukupuolijakauma** kokeilussa oli **tasainen (n=18)***

- **Nuorten iät alussa (n=18):**
 - **Nuorin** osallistuja oli 18-vuotias, **vanhin** 30-vuotias.
 - Ikien **keskiarvo** oli 24 vuotta.

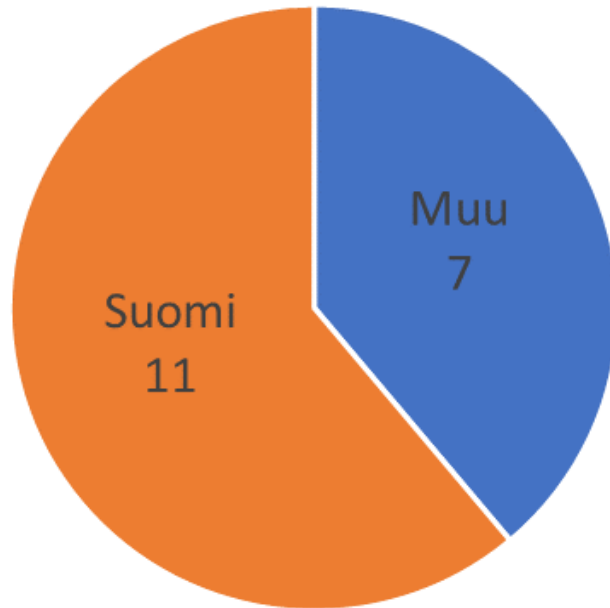
*Koulutukseen osallistui 19 nuorta, mutta yksi ei halunnut tietojen käytettävän.

Nuorten kansalaisuus ja äidinkieli

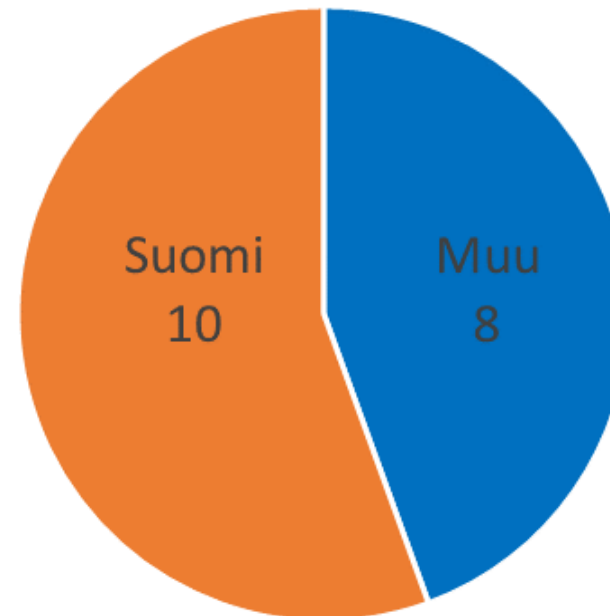
Rekisteri, alkumittaus: loka-marraskuu 2022
Rekisteri, loppumittaus: eri ajankohtina

- Kokeilu oli "**monikansallinen**" (n=18).
- **Suomen- ja muunkielisiä** nuoria oli suurin piirtein **yhtä paljon** (n=18).

Kansalaisuus
sekä alussa että lopussa

Äidinkieli

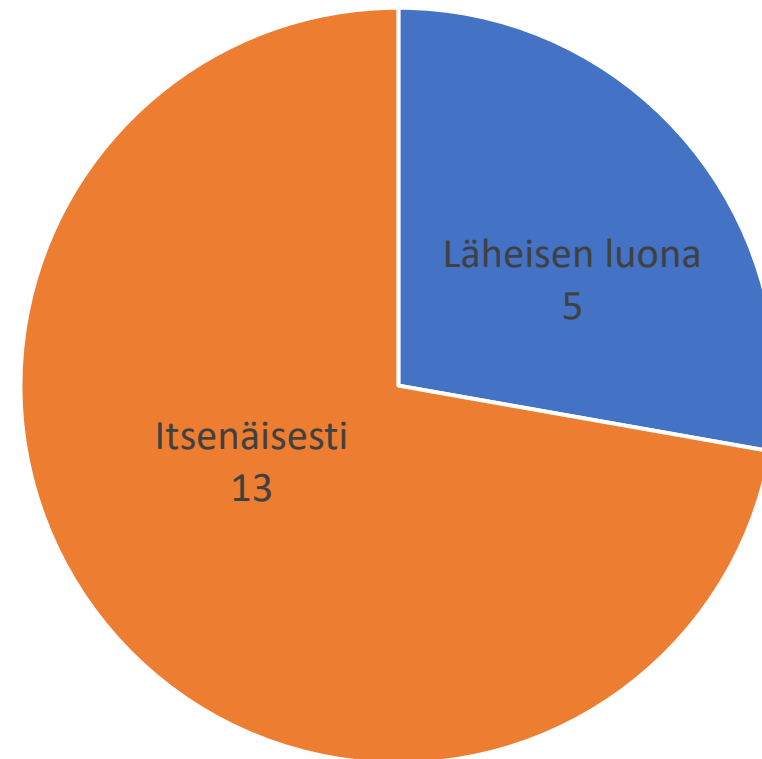

Nuorten asuntotilanne alussa, lopussa ja 6 kk:n jälkeisessä seurannassa

Rekisteri, alkumittaus: loka-marraskuu 2022
Rekisteri, loppumittaus: eri ajankohtina
Seuranta: joulukuu 2023

- **Asuntotilanne** (n=18) nuorilla oli kokeilun **alussa ja lopussa sama**. Itsenäisesti asuvia oli 13 ja läheisen luona asuvia 5.
- 6 kk:n jälkeisessä **seurannassa** yksi läheisen luona asunut oli muuttanut asumaan itsenäisesti. 5:ltä ei saatu tietoa, eli seurannan havaintomäärä n=13.

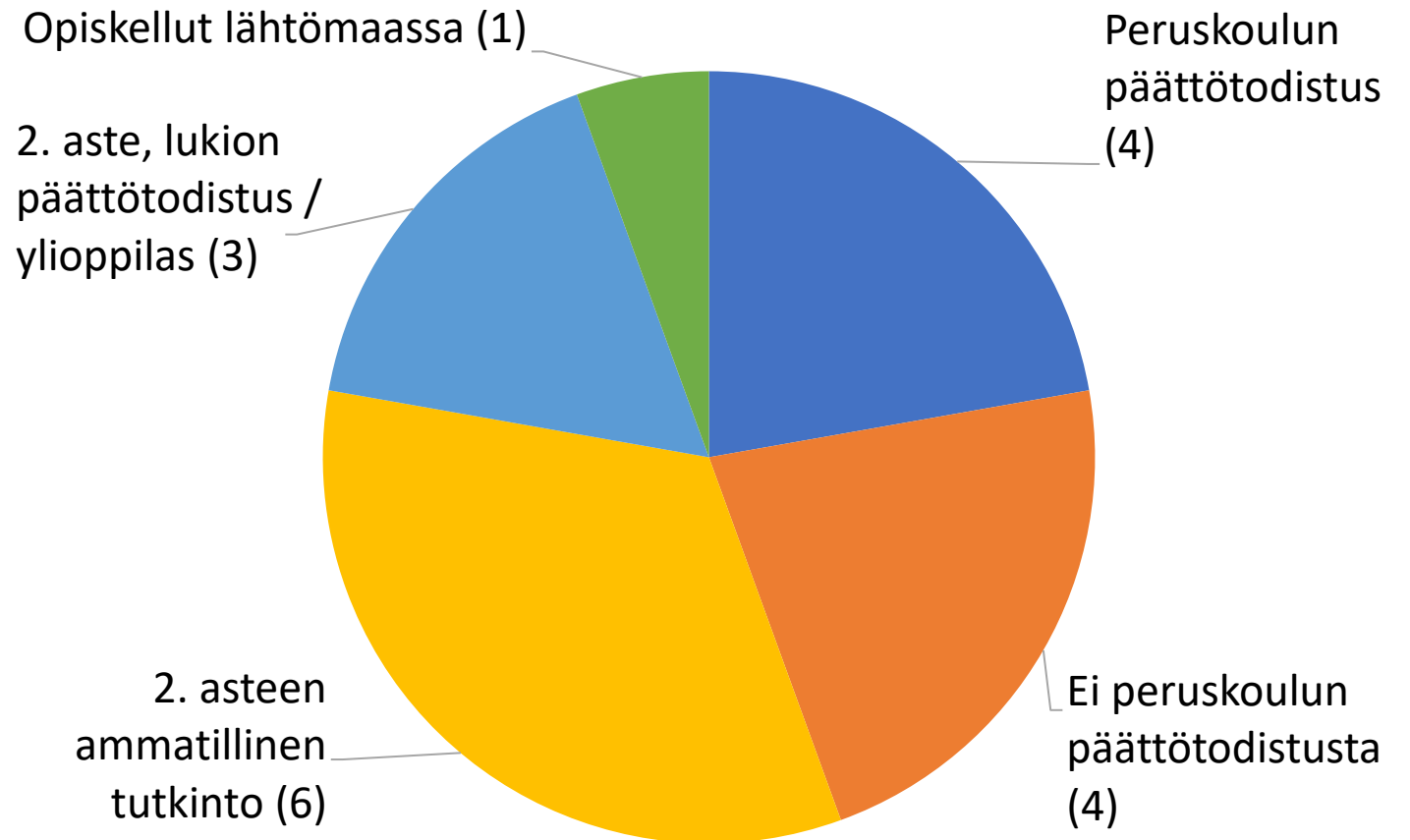
Asuntotilanne
sekä alussa että lopussa

Nuorten koulutausta alussa

Rekisteri, alkumittaus:
loka-marraskuu 2022

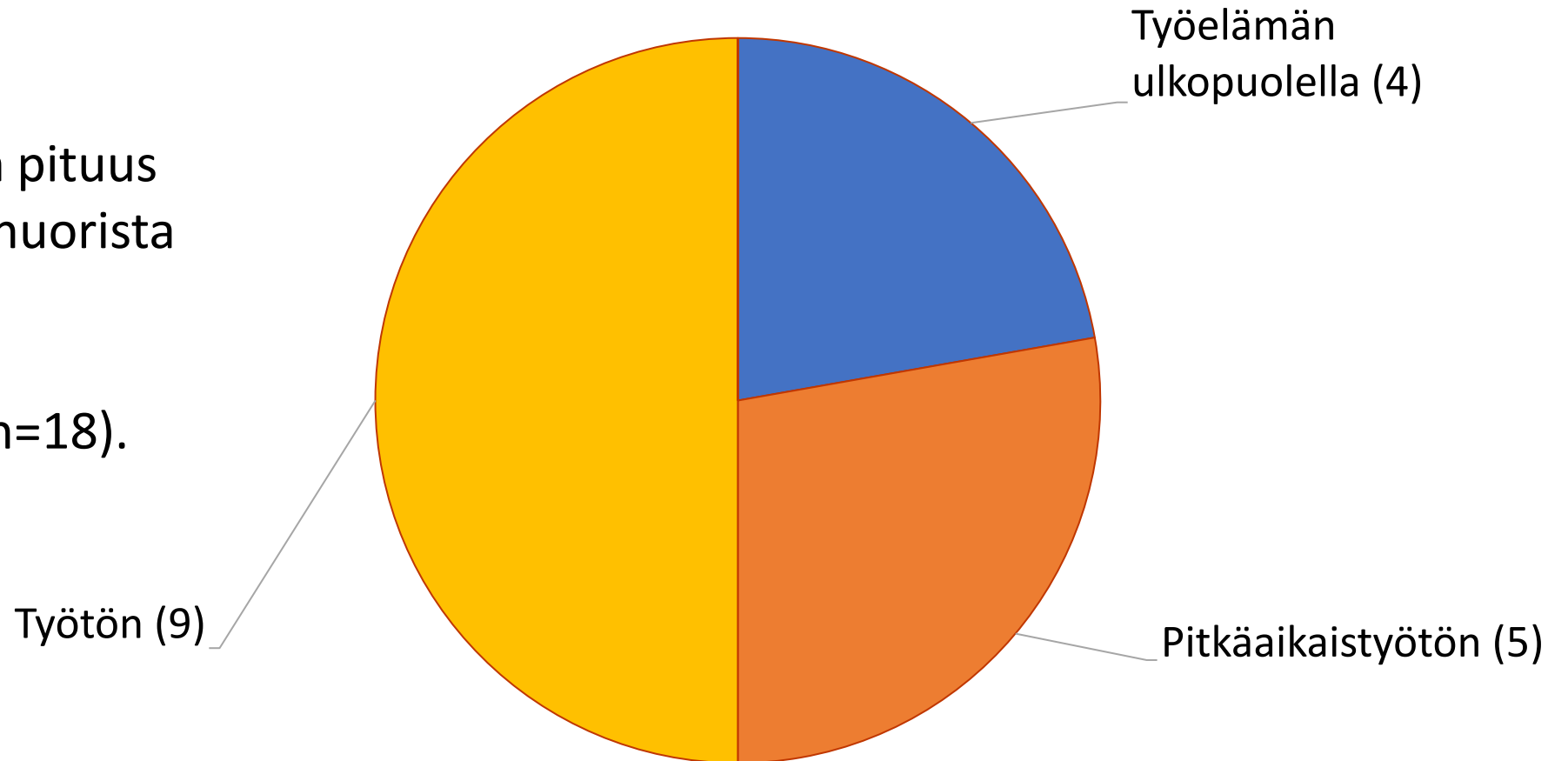
- Nuorten **koulutausta** koulutuksen alussa (n=18) oli **vaihteleva**. 4 oli suorittanut toisen asteen koulutuksen.

Nuorten työmarkkinastatus alussa

Rekisteri, alkumittaus:
loka-marraskuu 2022

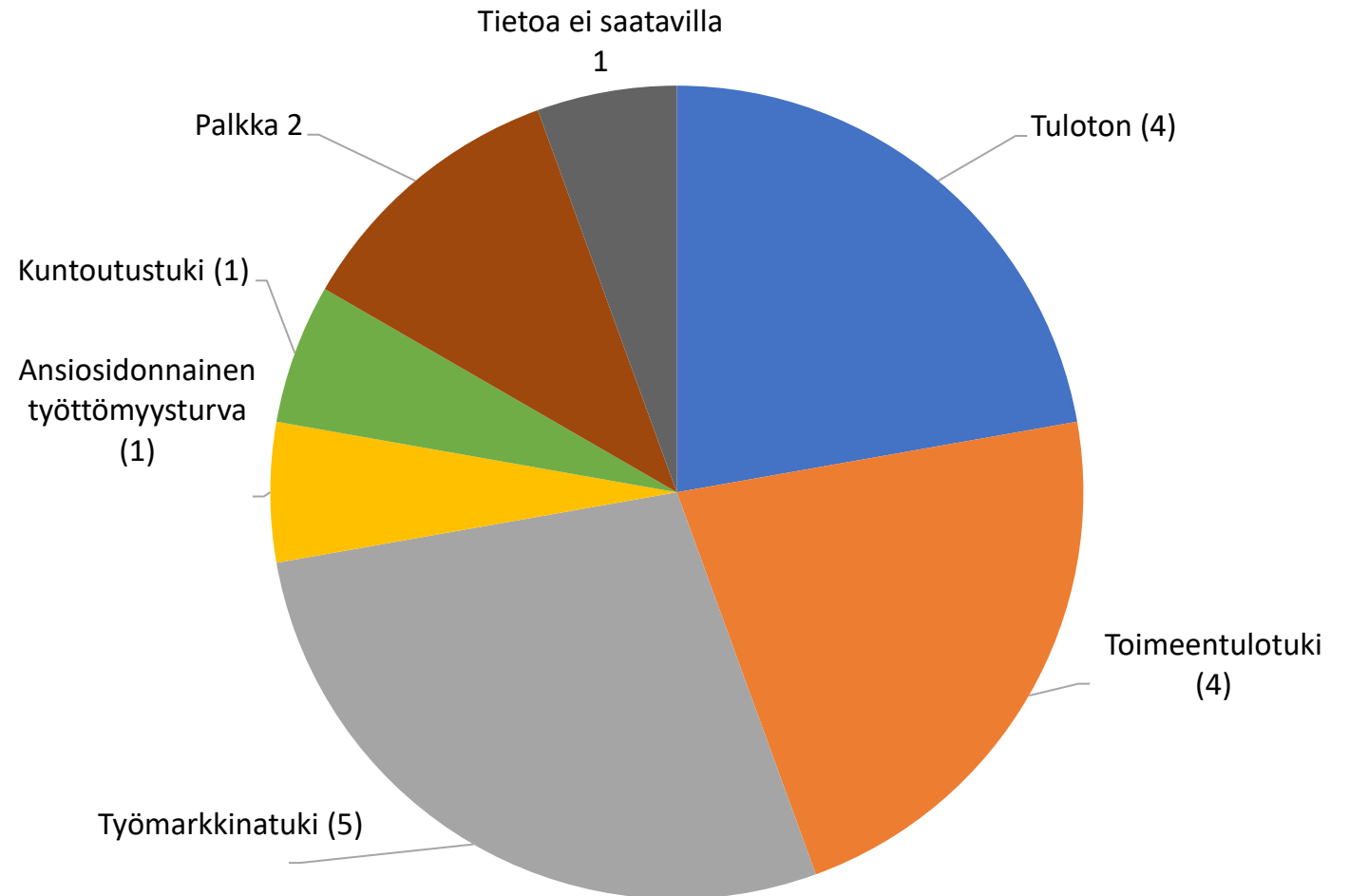
- **Työttömyyden** pituus vaihteli ja osa nuorista oli kokonaan **työelämän ulkopuolella** (n=18).

Nuorten ensisijainen toimeentulo alussa

Rekisteri, alkumittaus:
loka-marraskuu 2022

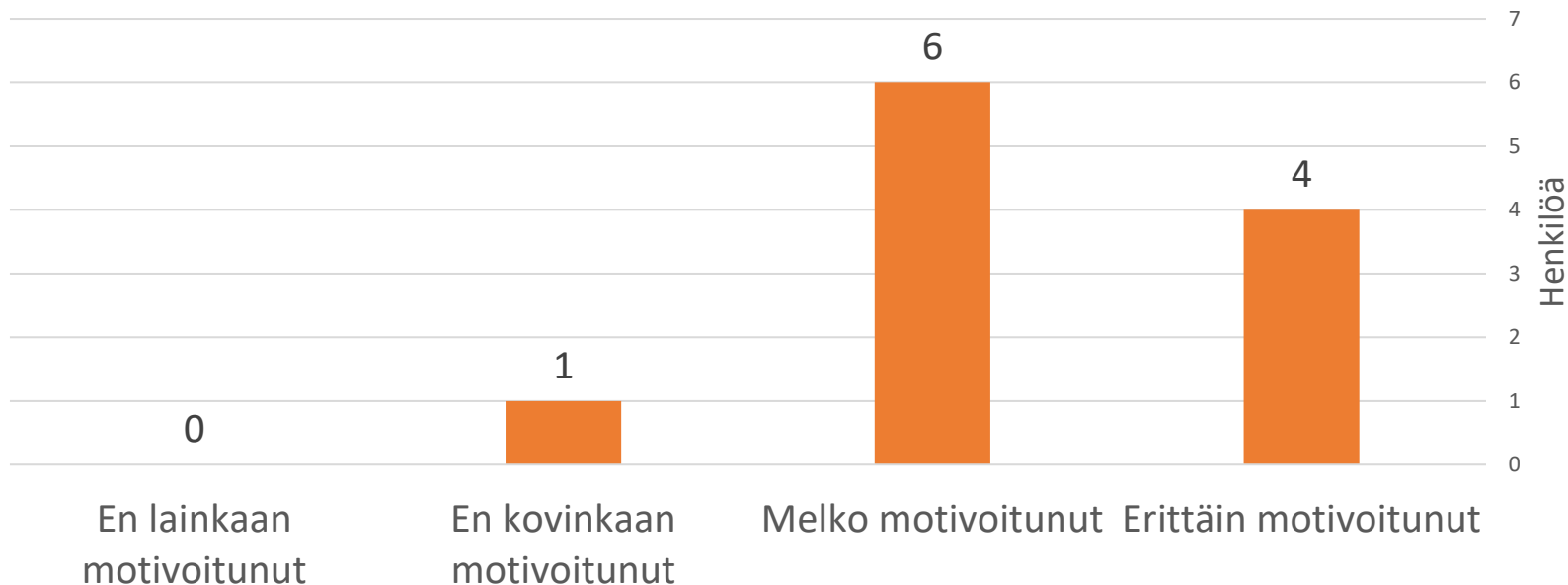
- **Toimeentulo-**
lähteet alussa
olivat hyvin
moninaisia
(n=18). Kokonaan
tuloja vaille oli 4
nuorta.

Nuorten motivaatio osallistua tutustumisjaksolle

Nuorten alkukysely:
loka-marraskuu 2022

Miten motivoitunut olet osallistumaan Tulevaisuuden työyhteisöt-tutustumisjaksolle hyvinvointi- ja palvelualoille (alkukysely: n=11)?

- **Motivaatio** tutustumisjaksolle osallistumiseen oli **vahvaa**. Ainoastaan yksi kysymykseen vastanneista (n=11) ei ollut motivoitunut.

Uskotko, että kokeilu auttaa sinua kohti opintoja tai työllistymistä?

Nuorten alkukysely:
loka-marraskuu 2022

Uskotko, että Tulevaisuuden työyhteisöt -kokeiluun osallistuminen auttaa sinua kohti opintoja tai työllistymistä? (alkukysely; n=10)

- Nuorilla oli usko, että kokeilu auttaa heitä kohti opintoja tai työtä.

Nuorten osallistuminen kokeilun eri toimenpiteisiin

- **Kuinka moneen toimenpiteeseen** nuoret osallistuivat
 - Yhteensä 14 "Toimenpide 1" -kirjausta
 - Yhteensä 5 "Toimenpide 2" -kirjausta (2 henkilöllä oli kummallakin 11 palkkioperusteista toimeksiantoa)
- **Mihin erilaisiin toimenpiteisiin** nuoret osallistuivat:
 - 4 x työkokeilu
 - 3 x palkkatyö
 - 3 x tutkintoon johtavat opinnot
 - 4x muut opinnot
 - 4 kirjausta "palkkioperusteinen toimeksianto" (joita useita)
 - 1 x peruskoulu

4. KOKONAISUUS A: TULOSTEN JA VAIKUTUSTEN LAADULLINEN JA MÄÄRÄLLINEN ARVIOINTI

- Miten nuoret hyötyivät kokeilusta? Oliko kokeilu lisännyt heidän **työelämävalmiuksiaan** ja sosiaalista ja terveydellistä **hyvinvointiaan** sekä parantanut heidän **taloudellista tilannettaan**?
- Miten kokeilu tuki nuorten suhtautumista ja **suuntautumista tulevaan**?
- Mitkä olivat kokeilun kouluttajien ja nuorten kanssa työskentelevien kokemukset kokeilusta, esim. **työyhteisöjen kokema hyöty**?
- Millaisia **uusia** ja jatkossakin hyödynnettäviä **oppeja** toiminnan aikana syntyi ajatellen laajemmin sosiaali- ja terveysalan työvoimapulaan vastaamista?

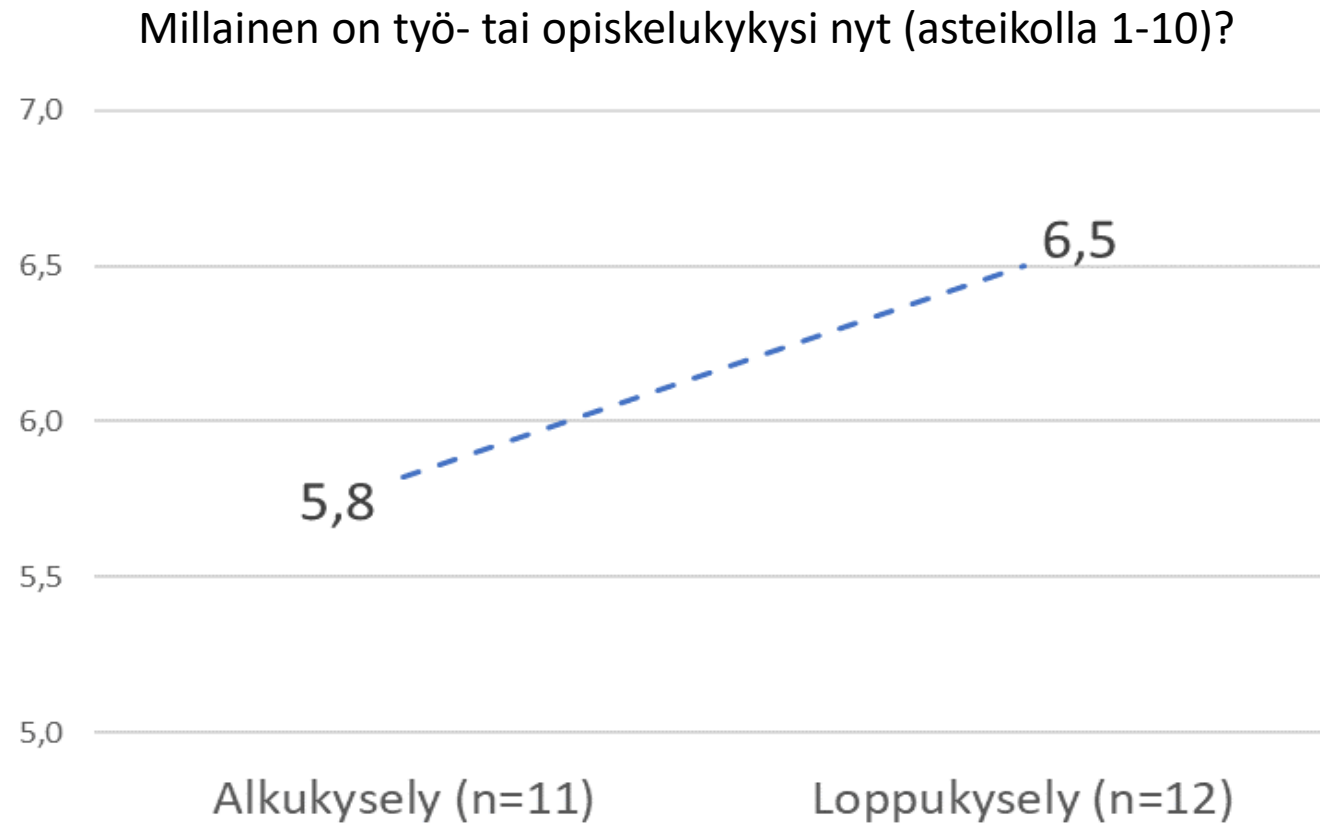
Muutokset: Nuorten kokeilusta saamat hyödyt

Nuorten alkukysely: loka-
marraskuu 2022

Nuorten loppukysely: kesä-
elokuu 2023 (2 poikkeusta:
molemmat maaliskuu 2023)

Nuorten kokemus työ- tai opiskelukyvystään

Ero on tilastollisesti merkitsevä, $p=0,043$, $df=8$ (5 % taso).

Mitta-asteikko 0 – 10:

”Valitse numero, joka vastaa parhaiten tilannettasi. 0 tarkoittaa, että et pysty työhön tai opiskeluun lainkaan, 10 tarkoittaa, että työ- tai opiskelukykysi on parhaimmillaan”

- Kokemus työ- tai opiskelukyvystä on kasvanut ”**arvosanasta**” 5,8 ”**arvosanaan**” 6,5.
- (Alussa ja lopussa vastanneet olivat osin eri nuoria. Katkoviiva kuviossa on tark. kehityksen havainnollistamiseen.)

Nuorten subjektiivinen arvio kokeilun vaikutuksista opiskelukykyihinsä

Nuorten loppukysely:
kesä-elokuu 2023 (2 poikkeusta:
molemmat maaliskuu 2023)

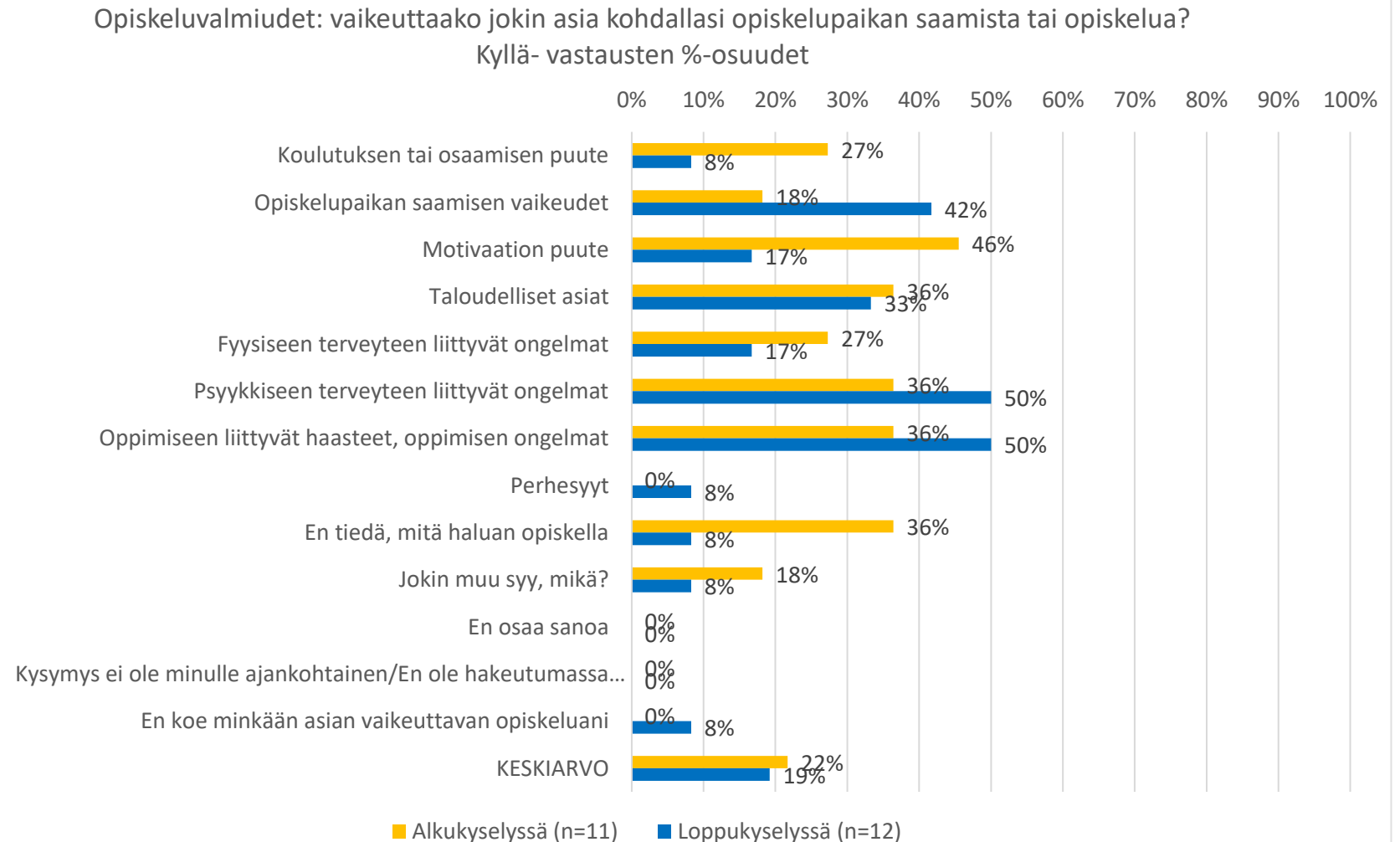
Edistikö Tulevaisuuden työyhteisöt -kokeilu kohdallasi seuraavassa lueteltuja asioita (n=11)?	En osaa sanoa/ Ei koske minua	Ei edistänyt	Edisti
Opiskeluvalmiuksien lisääntyminen	0	2	9
Oppimisvalmiudet (esim. keskittyminen, hahmottaminen)	1	4	6
Opinnoissa suoriutuminen	1	4	6
KESKIARVO	0,67	3,33	7,00
KESKIARVO (%)	6 %	30 %	64 %

- Kaksi kolmesta nuoresta koki, että kokeilu **edisti heidän opiskelukykyjään**. Kolmasosan mielestä **edistystä ei tapahtunut**.

Nuorten kokemus opiskeluvalmiuksista ja -motivaatiosta

Nuorten alkukysely: loka-marraskuu 2022
Nuorten loppukysely: kesä-elokuu 2023 (2 poikkeusta: molemmat maaliskuu 2023)

Opiskeluvalmiuksien ja -motivaation tekijöihin liittyvien kokemusten muutokset osoittavat, että kokeilu auttoi nuoria jossain määrin selventämään käsityksiään siitä, mitkä tekijät heihin vaikuttavat.

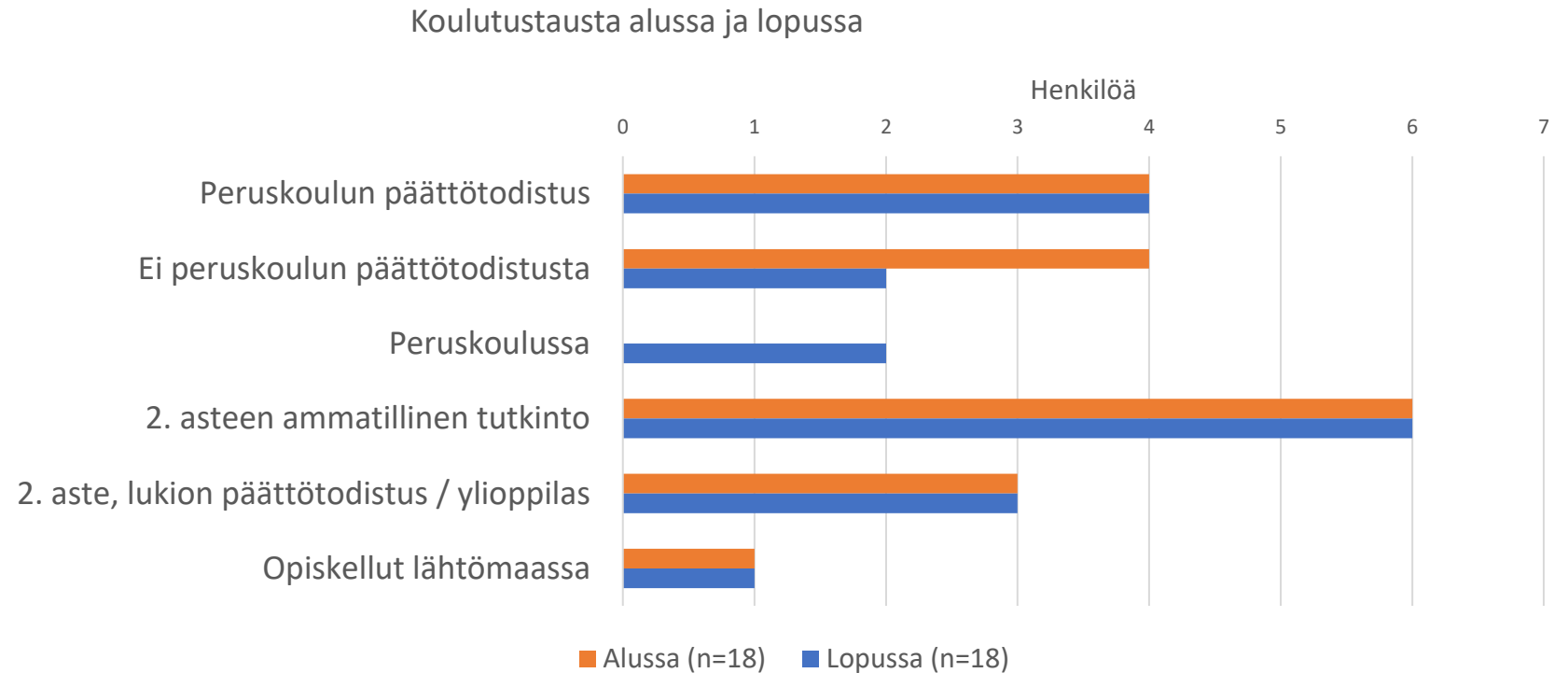

Nuorten koulutusstatus 1/2

Rekisteri, alkumittaus: loka-marraskuu 2022
Rekisteri, loppumittaus: eri ajankohtina

- Koulutustausta-
rekisteritiedon
mukaan 2
peruskoulun
päättötodistusta
vailla ollutta nuorta
siirtyi kokeilun aikana
**peruskouluun
opiskelemaan.***

* Koulutuksesta ei ole 6
kk:n seurantatietoja

Vertailutieto: Vuonna 2018-2020 nuorille suunnatuille Vamos-jaksoille osallistuneista nuorista (n=4 072) hieman alle puolet oli pelkän peruskoulun varassa ja joka kolmas oli saanut toisen asteen tutkinnon (Sarmia 2021).

Nuorten koulutusstatus 2/2

Rekisteri, loppumittaus: eri ajankohtina
Rekisteri, seuranta: 3 kk ja 6 kk

Ohjaustaho	Lopussa	3 kk seurannassa	6 kk seurannassa
Tutkintoon johtava koulutus	3	3	4
Muu koulutus	4	3	1
Oppisopimus	1	1	1
Työ	2	3	2
Muu tai tieto ei saatavilla	8	8	10
Yhteensä	18	18	18

Ohjaustaho-rekisteritieto kertoo, että intervention lopussa **opiskelijoita tai koulututtavuuksia** oli yhteensä 7 ja **oppisopimuskoulutuksessa** oli 1. 6 kk:n seurannan kohdalla opiskelijoiden ja koulututtavuuksien määrä oli 5 ja oppisopimusta suoritti yhä 1 henkilö.

Nuorten subjektiivinen arvio kokeilun vaikutuksista työllistymiseen

Nuorten loppukysely:
kesä-elokuu 2023 (2 poikkeusta:
molemmat maaliskuu 2023)

Edistikö Tulevaisuuden työyhteisöt -kokeilu kohdallasi seuraavassa lueteltuja asioita (n=11)?	En osaa sanoa/ Ei koske minua	Ei edistänyt	Edisti
Työmotivaation vahvistuminen	5	0	6
Työllistymisvalmiudet	3	1	7
Työllistyminen palkkatyöhön	3	2	6
Työllistyminen hyvinvointi- ja palvelualoille	4	1	6
Osaamisen ja ammattitaidon paraneminen	3	3	5
Työllisyyspolulla eteneminen kohti palkkatyötä	4	0	7
KESKIARVO	3,7	1,2	6,2
KESKIARVO (%)	33 %	11 %	56 %

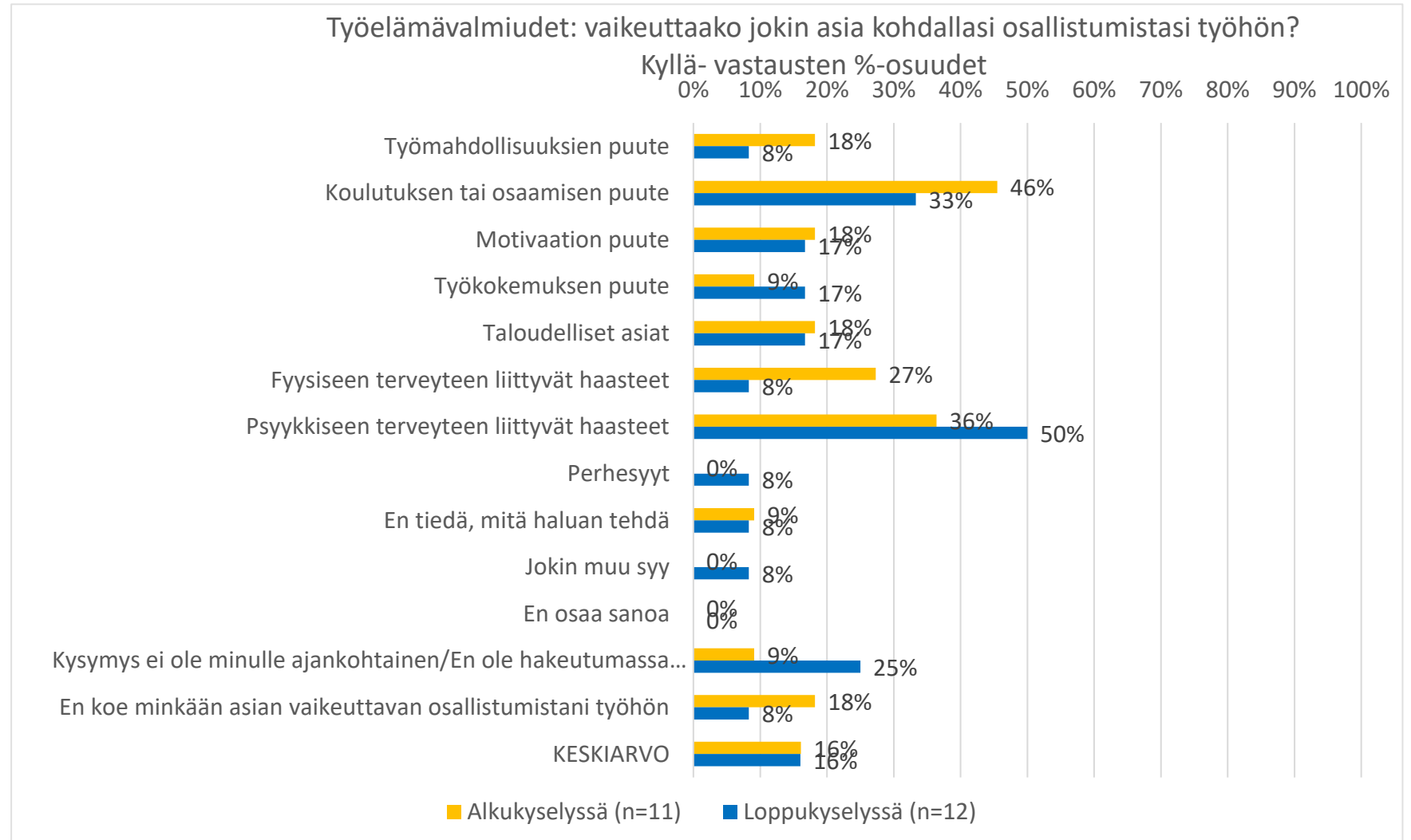
- Yli puolet nuorista oli sitä mieltä, että kokeilu vei heitä **kohti työllistymistä**. Kolmasosa vastaajista oli epävarmoja tai koki, että asia ei koske heitä.

Nuorten kokemus työelämävalmiuksista ja -motivaatiosta

Nuorten alkukysely:
loka-marraskuu 2022
Nuorten loppukysely:
kesä-elokuu 2023 (2 poikkeusta:
molemmat maaliskuu 2023)

Nuoret kokevat, että **työhön osallistumista haittaavat erityisesti koulutuksen ja osaamisen puute sekä psyykkiseen terveyteen liittyvät haasteet.**

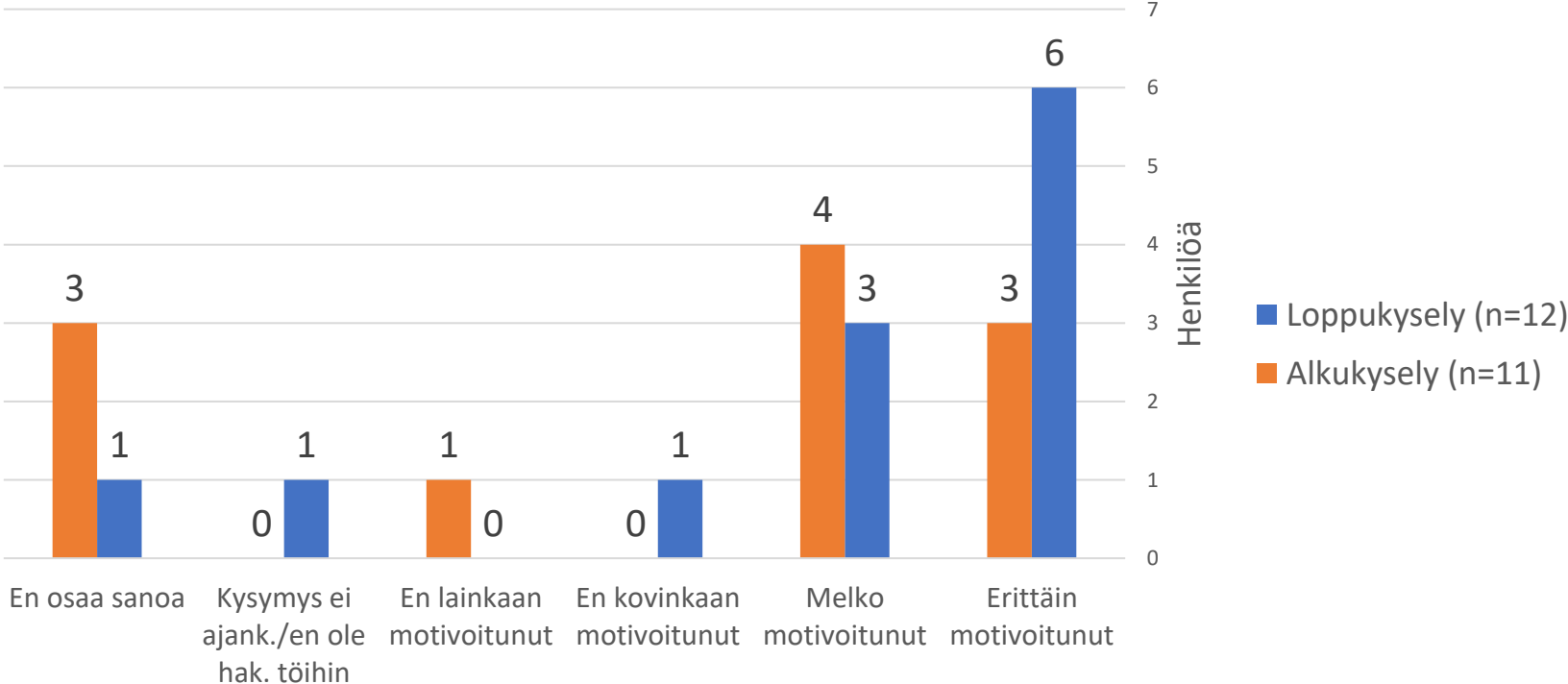
Nuorten alkukysely: loka-
marraskuu 2022

Nuorten loppukysely: kesä-
elokuu 2023 (2 poikkeusta:
molemmat maaliskuu 2023)

Nuorten motivaatio työllistyä hyvinvointi- ja palvelualalle

- **Motivaatio hyvinvointi- ja palvelualalle työllistymiseen näyttää vahvistuneen hankkeen aikana.**

Miten motivoitunut olet työllistymään/tekemään töitä hyvinvointi- ja palvelualalla?

Nuorten alkukysely: loka-
marraskuu 2022
Nuorten loppukysely: kesä-
elokuu 2023 (2 poikkeusta:
molemmat maaliskuu 2023)

Nuorten toiveet tulevaisuuden työstään

Suurin osa nuorista kertoi alkukyselyssä (n = 10) toiveenaan olevan työllistyminen sote-alalle tulevaisuudessa:

- Lähihoitaja; sairaanhoitaja; toimiminen mielenterveyden parissa tai yleisesti nuorten tukena
- Muiden hyvinvointiin liittyvä tutkimustyö tai ehkäisevä päihdetyö
- Työskentely apua tarvitsevien nuorten kanssa; tuki nuorten mielen hyvinvoinnin parantamiseen esim. kuvallisen ilmaisun kautta
- Ehkä ihmisten parissa, jotain yleishyödyllistä, joka auttaa muita; nuorten kanssa olisi ehkä kiva työskennellä

Samoin loppukyselyssä (n = 11) sote-ala ja ihmisten kanssa työskentely korostui:

- Ihmisläheinen työ, jossa voi auttaa ihmisiä; jonkintyyppistä sosiaalista työtä
- Työ, jossa pääsee tukemaan nuoria elämän haasteiden läpi; työ nuorten aikuisten parissa, jossa voi auttaa heitä kohti parempaa tulevaisuutta; työskentely nuorten ohjaajana
- Psykologin tai terapeutin työ
- Lähihoitaja; sairaanhoitaja

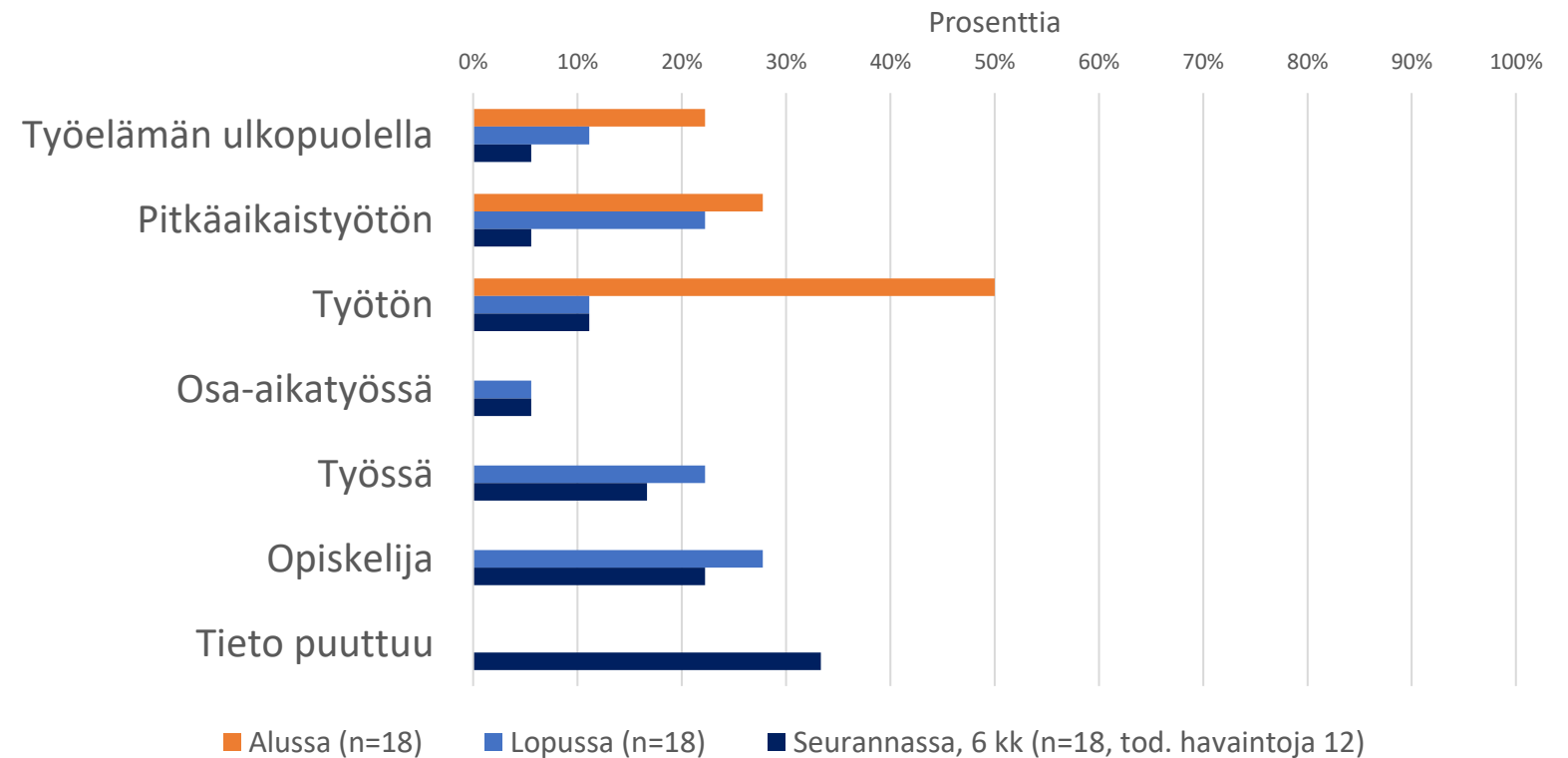

Nuorten työmarkkinastatus

Rekisteri, alkumittaus: loka-marraskuu 2022
Rekisteri, loppumittaus: eri ajankohtina
Seuranta: joulukuu 2023

- **Työelämän ulkopuolella olevien ja työttömien määrät vähenivät huomattavasti.**
- **Työllistyneiden ja opiskelijoiden määrät lisääntyivät.**

Työmarkkinastatus alussa, lopussa ja 6 kk:n seurannassa

Kokeilun ja Vamos-valmennuksen vertailu: Työmarkkinastatus

- Vertailutieto, Vamos-palvelu 2018-2020 (Sarmia 2021, 6):

- Hankkeessa **työttömyys** näyttää **vähentyneen suhteellisesti enemmän kuin Vamos-aineistossa 2018-2020.**

Puuttuvien tietojen osuus on hankkeessa suurempi. (Huom. Hanke-aineistossa työttömien ja työel. ulkop. olevien osuus on myös suurempi kuin Vamos-aineistossa. Lisäksi: hanke-aineisto on pieni ja vertailupäätelmät ovat vain viitteellisiä.)

Työmarkkinastatus	Alussa	Päätässä
Opiskelija	19,09%	30,16%
Osa-aikatyössä	1,89%	3,03%
Pitkäaikaistyötön	9,01%	4,83%
Tietoa ei saatavilla	0,35%	1,76%
Työelämän ulkopuolella	35,44%	22,39%
Työssä	1,23%	10,10%
Työtön	32,98%	27,74%
Yhteensä	100,00%	100,00%

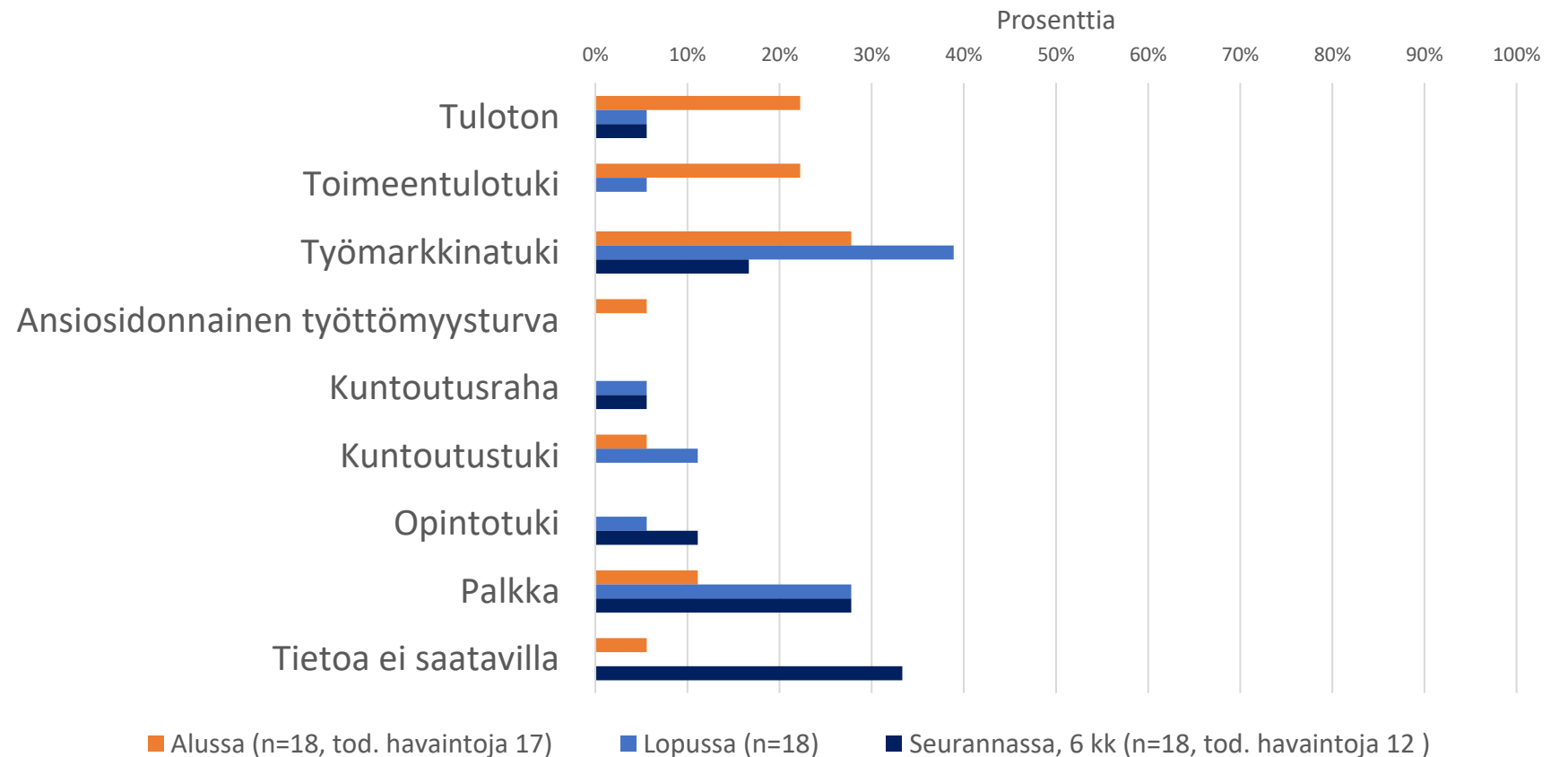
Taulukko 1. Vamos-nuorten työmarkkinastatuksissa tapahtuneet muutokset palvelun aikana 2018-2020

Hyödyt: Nuorten ensisijainen toimeentulo

Rekisteri, alkumittaus: loka-marraskuu 2022
Rekisteri, loppumittaus: eri ajankohtina
Seuranta: joulukuu 2023

Ensisijainen toimeentulo alussa, lopussa ja 6 kk:n seurannassa

- Tulottomien ja toimeentulotuella olevien määrät vähenivät.
- Kasvua tapahtui erityisesti palkansaajien ryhmässä.

Kokeilun ja Vamos-valmennuksen vertailu: Toimeentulo

- Vertailutieto, Vamos-palvelu 2018-2020 (Sarmia 2021, 7):
- Kokeilussa **palkansaajien määrä** näyttäisi **lisääntyvän** suhteellisesti enemmän kuin vuosien 2018-2020 – Vamos-datassa (Huom. hanke-aineisto on pieni ja vertailupäätelmät ovat vain viitteellisiä.)

Ensisijainen toimeentulo	Alussa	Päättyessä
Ansisidonnainen työttömyysturva	0,95%	0,33%
Eläke	0,57%	0,62%
Kotihoidon tuki	0,09%	0,05%
Kuntoutusraha	3,79%	5,61%
Kuntoutustuki	8,81%	10,83%
Opintotuki	5,12%	10,59%
Palkka	2,65%	11,92%
Sairauspäiväraha	8,43%	5,32%
Sotilasavustus		0,10%
Tietoa ei saatavilla	0,90%	3,37%
Toimeentulotuki	22,93%	14,73%
Tuloton	11,61%	6,03%
Tuloton (ei viimesijaista etuutta)	6,92%	1,66%
Työmarkkinatuki	26,24%	27,70%
Vammaistuki	0,05%	0,05%
Vangin käyttöraha	0,24%	0,14%
Vangin toimintaraha	0,24%	0,10%
Vanhempainraha	0,33%	0,71%
Vastaanottoraha	0,14%	0,14%
Yhteensä	100,00%	100,00%

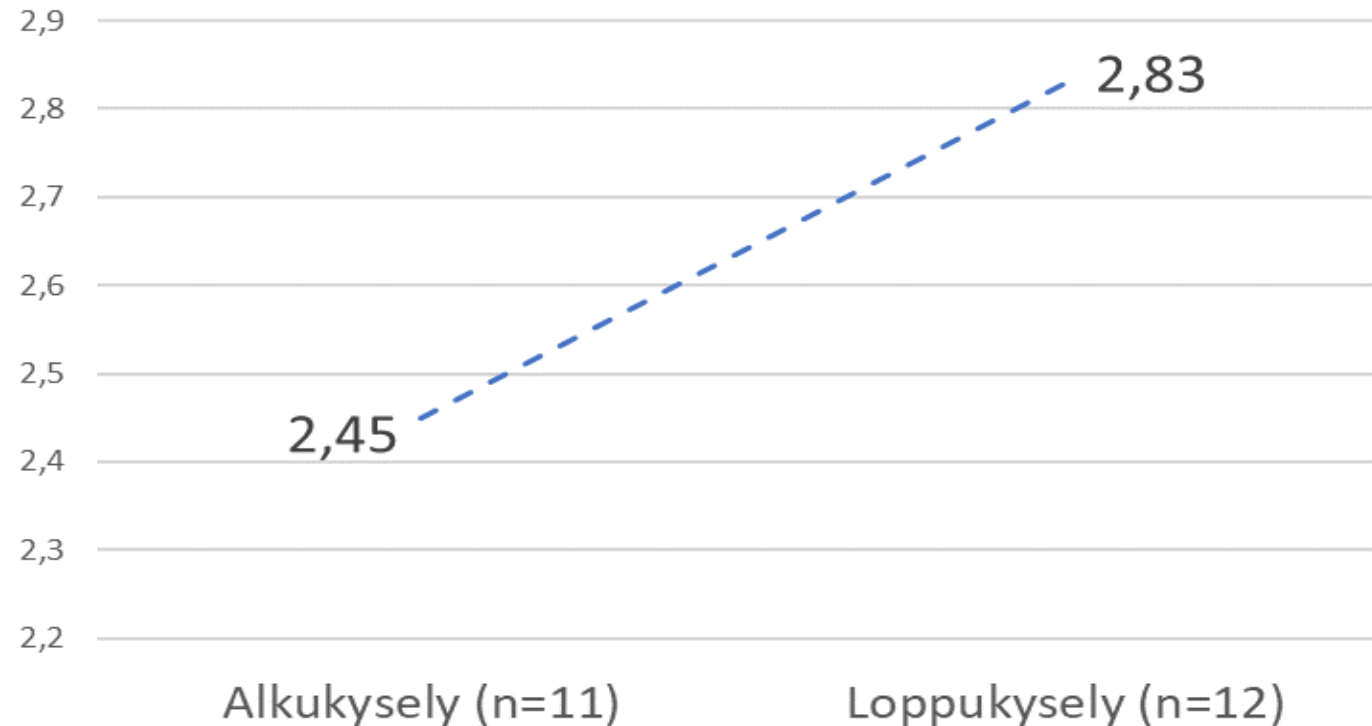
TAULUKKO 2. Vamos-nuorten ensisijaisessa toimeentulossa tapahtuneet muutokset palvelun aikana 2018-2020

Nuorten alkukysely: loka-
marraskuu 2022

Nuorten loppukysely: kesä-
elokuu 2023 (2 poikkeusta:
molemmat maaliskuu 2023)

Nuorten kokemus rahojensa riittävydestä

Onko sinulla viimeisen 2 viikon aikana ollut mielestäsi tarpeeksi rahaa tarpeisiisi nähden?

Ero ei ole tilastollisesti merkitsevä, $p=0,193$, $df=8$

Mitta-asteikko:

- 1 Ei lainkaan
- 2 Vähän
- 3 Kohtuullisesti
- 4 Lähes riittävästi
- 5 Täysin riittävästi

- Kokemus rahojen riittävydestä on kohentunut melkein **kohtuulliselle** tasolle.
- (Alussa ja lopussa vastanneet olivat osin eri nuoria. Katkoviiva kuviossa on tark. kehityksen havainnollistamiseen.)

Nuorten kokemukset kokeilun vaikutuksesta taloudelliseen tilanteeseensa

Nuorten loppukysely: kesä-
elokuu 2023 (2 poikkeusta:
molemmat maaliskuu 2023)

- Nuorilta kysyttiin, miten Tulevaisuuden työyhteisöt -kokeilu vaikutti heidän taloudelliseen tilanteeseensa. Lainauksia:
 - Sain 100 e/kk enemmän rahaa korotetun työttömyystuen ansiosta työkokeilun takia, ja sain ruuan ilmaiseksi töissä.
 - Kokeilun kautta sain tukea, niin että pääsin opiskelemaan. Opintojen takia sain sovittua 2 vuoden tauon edellisten opintojen opintolainan takaisin maksuun. Nyt saan säästettyä enemmän rahaa ja taloudellinen tilanne tuntuu turvallisemmalta.
 - Pääsin kuntoutukseen mutta velat on kasvanut eikä rahaa yksinkertaisesti ole.
 - Tukiraha jota pystyi hakemaan kokeilujakson jälkeen auttoi taloudellista tilannetta huomattavasti
 - Työllistyin jakson jälkeen osa-aikaisesti oppisopimuksella.

Tulostähden osamittareiden saamat keskiarvot alussa ja lopussa

Hyvinvoinnin mittari	Alkumittauksen keskiarvo (n=8-15)	Loppumittauksen keskiarvo (n=9)	Erotus (loppu-alku)	Erotus takaisinskaalattuna välille 1-10
Mielenterveys	3,5	4,11	0,61	1,22
Fyysinen terveys	3,73	4,22	0,49	0,98
Elämäntaidot	3,57	4,22	0,65	1,3
Ystävät ja sosiaalinen verkosto	4,07	4,11	0,04	0,08
Työ ja koulutus	3,27	3,56	0,29	0,58
Ihmissuhteet	3,93	4,22	0,29	0,58
Riippuvuuskäyttäytyminen	3,63	4,67	1,04	2,08
Koti	3,46	4,11	0,65	1,3
Identiteetti ja itseluottamus	3,6	4,11	0,51	1,02
Luottamus ja toivo	3,53	3,89	0,36	0,72
YLEISKESKIIARVO	3,629	4,122	0,493	0,986

Alkumittaus koskee ajankohtaa loka-marraskuu 2022,
loppumittaus ajankohtaa toukokuu-kesäkuu 2023

Hyvinvoinnin **mitta-asteikko**: 1=Jumissa, 2=Hyväksyn apua, 3=Uskon ja kokeilen, 4=Minä osaan, 5=Itsenäinen (HDL:ltä saatu aineisto käytti 5-portaista skaalaa)

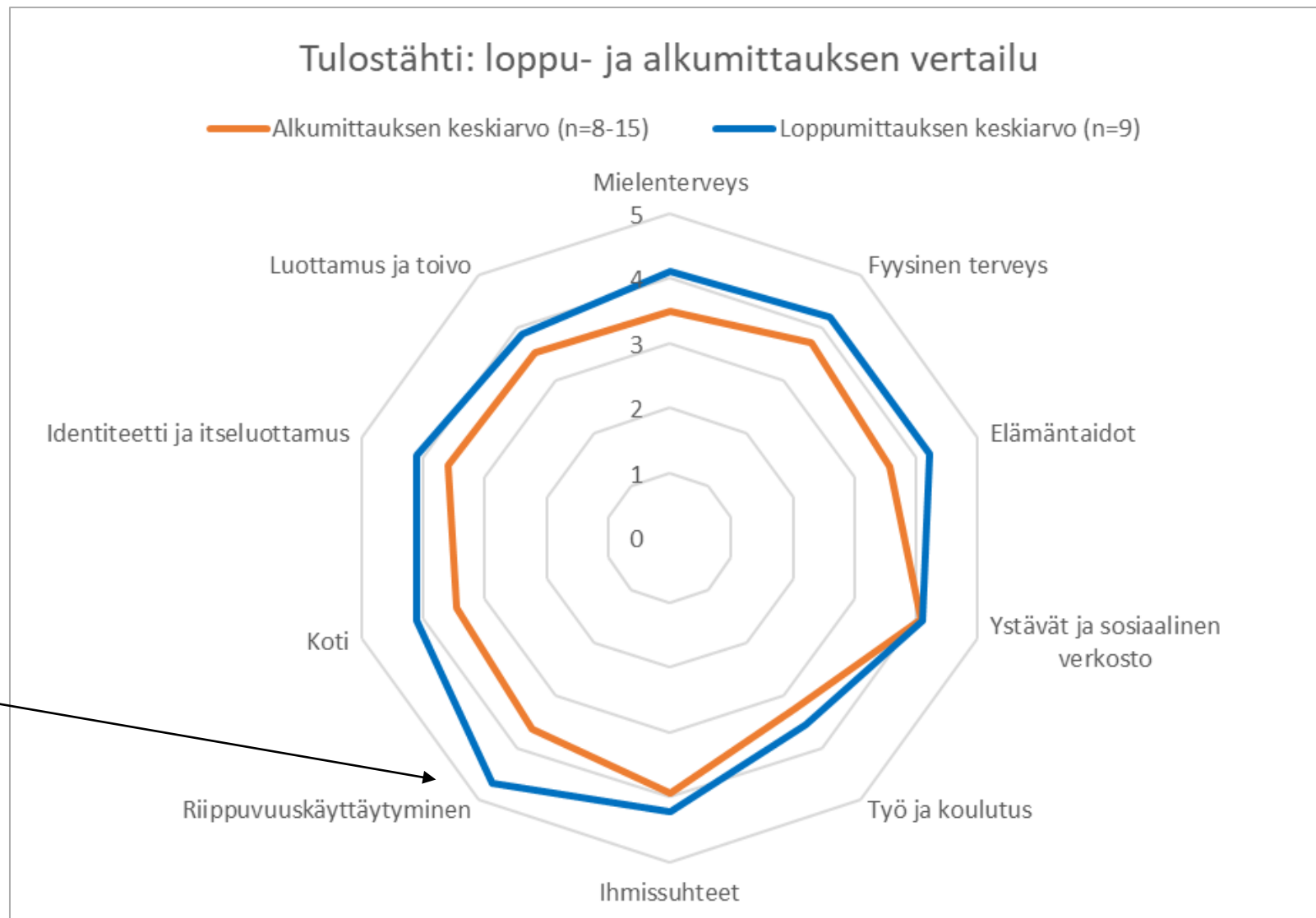
Tulostähti "timanttikuviona"

Alkumittaus koskee
ajankohtaa loka-marraskuu
2022, **loppumittaus**
ajankohtaa toukokuu-
kesäkuu 2023

Hyvinvoinnin **mitta-asteikko:**

- 1 Jumissa
- 2 Hyväksyn apua
- 3 Uskon ja kokeilen
- 4 Minä osaan
- 5 Itsenäinen

*Tarkoittaa myönteistä
muutosta, eli
"riippuvuuskäyttäytymisen
vähentämistä"

Tulostähti: Nostoja havainnoista

- **Keskimääräinen muutos** Tulostähti-mittarilla: 3,63 → 4,12. Loppumittauksen arvo on tasolla "Minä osaan".
- Suurin parannus on tapahtunut "riippuvuuskäyttäytymisen vähenemisessä" (mittarin arvo 3,63 → 4,67).*

*Tarkoittaa myönteistä muutosta, eli "riippuvuuskäyttäytymisen vähenemistä".

Nuorten subjektiivinen arvio kokeilun vaikutuksista elämänsä eri alueilla

Nuorten loppukysely:
kesä-elokuu 2023 (2 poikkeusta:
molemmat maaliskuu 2023)

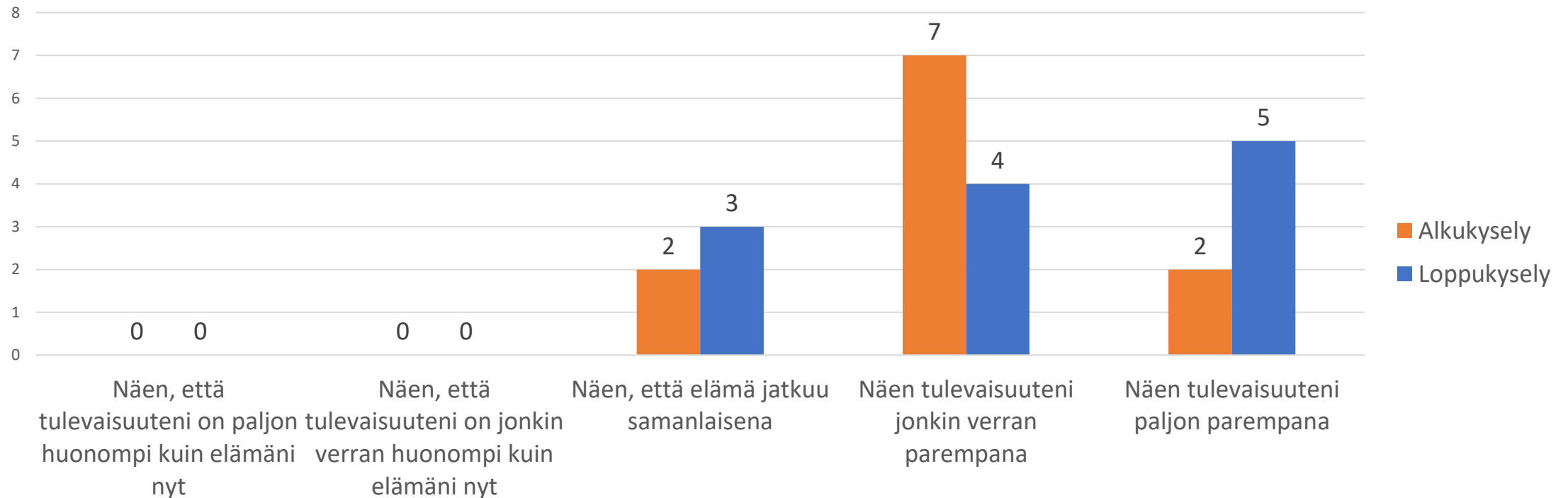
Edistikö Tulevaisuuden työyhteisöt -kokeilu kohdallasi seuraavassa lueteltuja asioita? (n=11)	En osaa sanoa/ Ei koske minua	Ei edistänyt	Edisti
Psyykkisen ja henkisen hyvinvoinnin vahvistuminen	0	3	8
Fyysisen (ruumiillisen) terveyden paraneminen	3	4	4
Sosiaalisten suhteiden lisääntyminen	2	1	8
Arjen sujuvuuden paraneminen	1	3	7
Taloudellisen tilanteen paraneminen	3	4	4
Omien voimavarojen löytäminen	1	2	8
Tulevaisuudennäkymien selkiytyminen	1	1	9
KESKIARVO	1,6	2,6	6,9
KESKIARVO (%)	14 %	23 %	62 %

- Kaksi kolmesta nuoresta oli sitä mieltä, että kokeilu keskimäärin **edisti hyvinvointia** eri elämäalueilla. Yksi viidesosa nuorista oli sitä mieltä, että kokeilu **ei edistänyt hyvinvointia**.

Nuorten kokemukset tulevaisuudestaan suhteessa tähänhetkiseen elämäänsä

Nuorten alkukysely:
loka-marraskuu 2022
Nuorten loppukysely:
kesä-elokuu 2023 (2 poikkeusta:
molemmat maaliskuu 2023)

Millaisena näet tulevaisuutesi suhteessa tähänhetkiseen elämääsi (n=11-12)?

- Nuorten **tulevaisuudenkuva** muuttui kokeilun seurauksena keskimäärin **valoisammaksi**.

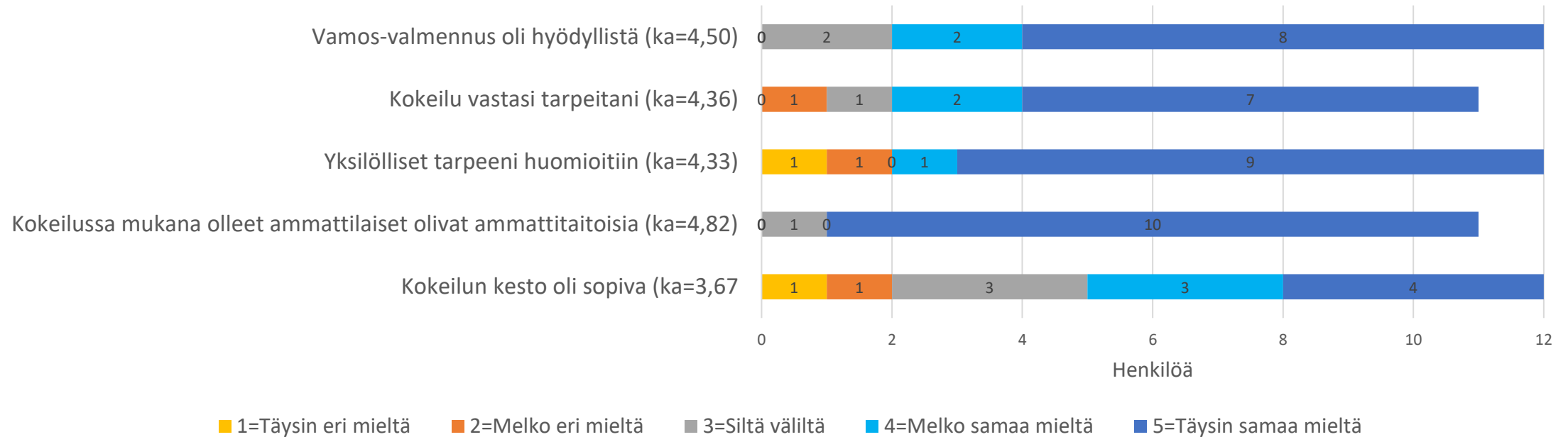
Nuorten kokemukset Tulevaisuuden työyhteisöt -kokeilun onnistumisesta ja kehittämistarpeista

Nuorten kokemukset kokeilun onnistumisesta

Nuorten loppukysely:
kesä-elokuu 2023 (2 poikkeusta:
molemmat maaliskuu 2023)

Miten kokeilu onnistui nuorten mielestä?

- Nuoret pitivät Vamos-valmennusta **hyödyllisenä**. Kokeilussa mukana olevat ammattilaiset olivat heidän mielestään **erittäin ammattitaitoisia**. Kokeilu **vastasi melko hyvin** heidän **tarpeitaan**. Lievää **korjattavaa nähtiin kokeilun ajallisessa kestossa**.

Nuorten kokemukset kokeilusta saamastaan tuesta ja muutoksista hyvinvoinnissaan 1/2

Nuorten loppukysely (n = 6):
kesä-elokuu 2023 (2 poikkeusta:
molemmat maaliskuu 2023)
Nuorten loppuhaastattelut (n = 6)

Päivärytmi, aktiivisuuden lisääntyminen ja arjen haasteissa pärjääminen:

- Nuori sai jonkinlaista päivärytmiä, mikä tukee kaikkea mahdollista.
- Oli syy lähteä kodin ulkopuolelle, mikä lisäsi nuoren aktiivisuutta.
- Nuori sai jaksamista arkeen.
- Vamos-valmennus auttoi nuorta pärjäämään arjen haasteissa.

Opiskeluvalmiuksien ja -toiveiden selkeytyminen:

- Kurssijakso selkeytti nuoren opiskeluvalmiuksia.
- Tutustumisjakson aikana vahvistui, että nuorella on kyvykkyyksiä lähteä kouluun.
- Nuori sai tukea tulevaisuuden opintojen pohdintaan.
- Nuori kiinnostui alasta ja opinnoista tutustumisjakson aikana.
- Kokeilu selkeytti nuoren ajatuksia opintomahdollisuuksista. Tämä vahvisti sitä, mikä ala nuorta oikeasti kiinnostaisi.

Tuki opiskelupaikan hakemiseen ja opiskeluun sekä toiveikkuus tulevaisuuden osalta:

- Kokeilun aikana sai paljon tukea, joka auttoi pääsemään opiskelemaan. Tämän takia nuori tuntee päässeensä eteenpäin elämässä ja voi edetä parempaan suuntaan.

Nuorten kokemukset kokeilusta saamastaan tuesta ja muutoksista hyvinvoinnissaan 2/2

Nuorten loppukysely (n = 6):
kesä-elokuu 2023 (2 poikkeusta:
molemmat maaliskuu 2023)
Nuorten loppuhaastattelut (n = 6)

- Kouluun hakeminen olisi ollut varmaan haastavampaa ilman Vamos-valmennusta.
- Tämä avasi hyviä mahdollisuuksia jatkopolkuihin.

Tuki työharjoitteluun ja -kokeiluun pääsemiseksi sekä haastavien tilanteiden läpikäynti:

- Nuori sai tarvitsemansa tuen työharjoittelupaikan saamiseksi.
- Nuori pääsi mielenkiintoiseen työkokeilupaikkaan valmentajan ohjauksen kautta.
- Työharjoittelussa tuli joitakin haastavia tilanteita, joita käytiin läpi.

Yleisiä näkemyksiä hyvinvoinnin ja mielenterveyden edistymisestä:

- Vamos-valmennus oli mielenterveyttä ja hyvinvointia tukevaa. Se auttoi arjen haasteissa ja muutenkin.
- Nuori on oikeasti ymmärtänyt asioita ja saanut tuen, jotta on itsekin sen oppinut myöhemmin tekemään.

Muutoksia ei ole tapahtunut tai koettu hyvinvointi on vähentynyt:

- Ei suuntaan eikä toiseen
- Työkokeilu oli sosiaalisesti liian rankkaa.
- Nuoren mieliala on heikentynyt huomattavasti.

Miten nuoret kehittäisivät kokeilua?

Nuorten loppukysely (n = 7):
kesä-elokuu 2023 (2 poikkeusta:
molemmat maaliskuu 2023)
Nuorten alkuhaastattelu (n = 8)
Nuorten loppuhaastattelut (n = 6)

- Markkinoinnin ja viestinnän kehittäminen enemmän nuorisolähtöiseen suuntaan (esim. video nuorelta nuorelle)
- Kokeilun pidempi kesto (enemmän tutustumiskäyntejä ja oppimisvalmiuksien edistämistä)
- Tutustumisjakson pidempi kesto (yleisimmin kestoksi toivottiin noin 6 viikkoa)
- Ryhmien pienentäminen tai ohjaajien lisääminen
- Entistä laajempi yksilöllinen tarkastelu ja sitä myötä toiminta
- Enemmän nuorisotyöhön liittyvää ohjelmaa (ohjelman räätälöinti suhteessa kiinnostuksen kohteisiin)
- Laajemmat kartoitustestit
- Enemmän yleishyödyllistä ohjelmaa (esim. hygieniapassi-, työturva- ja ensiapukoulutus)
- Hakemusten tekeminen yhdessä ja eteneminen niiden osalta (ei vaihtoehtojen avoimeksi jättämistä)
- Enemmän tietoa ja neuvontaa tukien hyödyntämisestä opinnoissa, työelämässä tai osa-aikatyössä
- Kohtuullisemmat ruokailutilat

**Ammattilaisten kokemukset Tulevaisuuden työyhteisöt -
kokeilun onnistumisesta, kehittämistarpeista sekä jatkossa
hyödynnettävistä opeista**

Ammattilaisten kokemuksia interventtiosta ja esille tuotuja hyötyjä 1/2

Työyhteisöjen loppuhaastattelut: toukokuu 2023
Mentorin loppuhaastattelu: toukokuu 2023
TE-palvelujen asiantuntijoiden haastattelut:
touko-kesäkuu 2023

Ammattilaiset toivat vastauksissaan esille kokemuksia ja hyötyjä sekä Tulevaisuuden työyhteisöt -kokeiluun osallistuneiden nuorten että työyhteisöjen näkökulmasta. **Nuorten osalta mainittiin esim. osallisuuden, toivon ja merkityksellisyyden kokemusten saaminen.** Nuoret huomasivat osaavansa ja pärjäävänsä ja tulivat aktiivisemmiksi. Tämä edisti heidän itseluottamustaan ja tulevaisuudenuskoaan.

Kokemuksia interventtiosta ja sen hyödyistä nuorille:

- Tämä on prosessi, jossa luodaan turvallista ilmapiiriä sille, että nuoret ottavat enemmän vastuuta.
- Tässä on osallisuuden kokemus ja paljon toivoa.
- Tutustumisjakso voi olla varmuuden hakemisen pohja, josta edetään kohti pysyvämpää työskentelyn muotoa.
- Nuoret alkavat nähdä, että he osaavat ja pärjäävät, ja heille tulee aktiivisuutta.
- Tämä on tuonut nuorille merkityksellisyyttä, rohkeutta ja uskoa siihen, että he pärjäävät näissä tehtävissä. Tämä vaikuttaa nuorten tulevaisuudenuskoon ja itseluottamukseen, valmiudet tarttua mahdollisuuksiin kasvavat.
- Nuori on saanut peilipintaa siihen, millaisessa työyhteisössä haluaa olla ja millaista työyhteisöä rakentaa.
- Vaikka nuori ei alalle jäisikään, hän on ainakin sulkenut yhden oven. Se ei enää jää voisi ehkä mennä -ajatuksen tasolle.
- Kokemuksina/hyötyinä tuotiin myös esille: konkreettiset työelämätaidot; digitaitojen kehittyminen; monenlaiset itsensä ylittämisen hetket; kokemukset ja oppi omien rajojen vetämisestä.

Ammattilaisten kokemuksia interventtiosta ja esille tuotuja hyötyjä 2/2

Työyhteisöjen loppuhaastattelut: toukokuu 2023
Mentorin loppuhaastattelu: toukokuu 2023
TE-palvelujen asiantuntijoiden haastattelut:
touko-kesäkuu 2023

Ammattilaisten mainitsemat kokemukset interventtiosta ja sen hyödyistä työyhteisöille liittyivät mm. nuorten äänen ja tarpeiden esille tuomiseen, mahdollisuuteen saada uusia työntekijöitä sekä kokemukseen oman työn merkityksellisyyden lisääntymisestä. Työllistyneitä nuoria on ollut vähän, joten oli vaikea arvioida heidän työllistymisensä vaikutuksista työpaikkojen monimuotoisuuteen. Joillakin työpaikoilla nuorten työllistyminen on ollut jo aikaisemmin osa perustoimintaa.

Kokemuksia interventtiosta ja sen hyödyistä työyhteisöille:

- Joillakin työpaikoilla nuori on tuonut esille nuorten ääntä ja tarpeita eri tilanteissa, millä on ollut paljon merkitystä. Tämä on koskenut esim. sitä, miten asioita tehdään, ja viestintää.
- Työllistyneitä nuoria on kuitenkin ollut vähän. On vaikea arvioida, onko heidän työllistymisensä varsinaisesti lisännyt työpaikan monimuotoisuutta. Tämä on yksi korsi kohti monimuotoisempaa työyhteisöä.
- Joillakin työpaikoilla nuorten työllistyminen ei ole lisännyt työpaikan monimuotoisuutta, koska se on työpaikan perustoimintaa.
- Tämä on erittäin hyvä mahdollisuus saada uusia työntekijöitä.
- Tämä on lisännyt ammattilaisen kokemusta oman työnsä merkityksellisyydestä.

Miten ammattilaiset kehittäisivät Tulevaisuuden työyhteisöt -kokeilua? 1/3

Työyhteisöjen loppuhaastattelut: toukokuu 2023
Mentorin haastattelu: toukokuu 2023
Itsearviointipaja: tammikuu 2023 ja lokakuu 2023
TE-palvelujen asiantuntijoiden haastattelut: touko-kesäkuu 2023

Ammattilaisten esille tuomat kehittämisehdotukset voitiin jaotella viiden teeman alle: **1) Kokeilun markkinointi ja eri toimijoiden ymmärrys kokonaisuudesta, 2) Isompi konsortio ja olemassa olevien palveluiden integrointi, 3) Kokeilun kesto ja ajoitus sekä nuorten ja valmentajien määrät, 4) Riittävä tuki kaikille nuorille, työtehtävien rajaaminen ja tiedonkulku ja 5) Mentorimallin jatkokehittäminen.**

Kokeilun markkinointi ja eri toimijoiden ymmärrys kokonaisuudesta:

- Estääkö byrokratia lyhyiden interventioiden toteutuksen ja hyödyn? - 4 vkon tiivis jakso - kukaan ei halunnut ohjata näin lyhyeen jaksoon, jos nuori oli jo jossain mukana.
- Miten varmistetaan, että nuori hahmottaa millaisessa prosessissa tai tukien kokonaisuudessa on mukana? / Kun nuoret lähtevät tällaiseen, tämä on velvoittava palvelu. Jos he keskeyttävät tämän, siitä tulee heille seuraamuksia. Monet nuoret miettivät, uskaltaako lähteä vai ei. Uskallusta lähteä kokeilemaan helpottaisi selkeyden lisääminen siitä, mitä tapahtuu (lukujärjestys; Mitä tapahtuu, missä, kenen kanssa ja miten?)
- Kokeilua voisi markkinoida laajemmin. Tuliko tämä jotenkin liian nopeasti ja oliko tästä riittävästi tietoa eri tahoilla? / Vähintään 50 % paikoista menee ohi, eikä niitä ehdi edes noteerata, kun ne ovat jo loppuneet. Paikkoja on niin paljon, on vähän sattuman varassa, mitä sivuja käyttää tiedonhaussa. / Varmaan markkinointia voisi olla enemmän ja ehkä Vamoksen lisäämistä markkinoinnissa. Työntekijöille voi kokeilu näyttää paremmalta, jos Vamos on siinä vahvasti esillä. Vamoksella on hyvä maine myöskin nuorten jutuissa. Voi olla, ettei markkinointi yhteen tai kahteen kertaan jää mieleen. Tämä voisi olla esillä aulassa, jossa on vaikka nuorten palveluja, se jäisi paremmin mieleen. / Tätä voisi markkinoida enemmän sellaisille nuorille, jotka eivät vielä tiedä, mikä heidän juttunsa on. Tässä pääsee testailemaan erilaisia juttuja ja sitä kautta ehkä löytämään polkua.
- Ensimmäisen jakson tulokset olivat hyviä. Olisiko sitä voitu hyödyntää markkinoinnissa?

Miten ammattilaiset kehittäisivät Tulevaisuuden työyhteisöt -kokeilua? 2/3

Työyhteisöjen loppuhaastattelut: toukokuu 2023
Mentorin haastattelu: toukokuu 2023
Itsearviointipaja: tammikuu 2023 ja lokakuu 2023
TE-palvelujen asiantuntijoiden haastattelut:
touko-kesäkuu 2023

Isompi konsortio ja olemassa olevien palveluiden integrointi:

- Mikä ero tällä on siihen, mikä on jo olemassa (Vamos; TUVA)? Tässä on ollut vahvaa yhteistyötä, tukevat toimet kulkevat usein erillään. Pystyisikö yhteistyötä tiivistämään muissakin koulutuksissa?
- Saisiko tähän jonkin kumppanuuden, toisen alan työllistävän organisaation mukaan? Silloin voitaisiin olla isommalla konsortiolla liikkeellä.
- Tähän luotiin valmennusmalli, samaa mallia on oppilaitoksissa (oppilashuollon palvelut; etsivä työ jne.). Tulisiko jatkossa integroida olemassa olevia palveluita? Tulisiko tähän organisoida enemmän olemassa olevaa toimintaa?
- Miten saataisiin koottua paketteja, matalan kynnyksen hakuja sote-alalle?
- Kielenopiskelun integroiminen paremmin mukaan?

Kokeilun kesto ja ajoitus sekä nuorten ja valmentajien määrät:

- Jos jakso olisi pidempi, siitä olisi hyötyä kaikille osapuolille.
- Jos olisi saatu pidemmät ryhmät, ne olisi pitänyt ajoittaa eri tavalla.
- Tällä osallistujamäärällä olisi kannattanut olla vain yksi valmentaja.

Miten ammattilaiset kehittäisivät Tulevaisuuden työyhteisöt -kokeilua? 3/3

Työyhteisöjen loppuhaastattelut: toukokuu 2023
Mentorin haastattelu: toukokuu 2023
Itsearviointipaja: tammikuu 2023 ja lokakuu 2023
TE-palvelujen asiantuntijoiden haastattelut:
touko-kesäkuu 2023

Riittävä tuki kaikille nuorille, työtehtävien rajaaminen ja tiedonkulku:

- Rajaaminen on tosi tärkeää. On työminä ja kotiminä, ja ne kannattaa edelleen pitää.
- Jos on paljon innostavia juttuja, nekin voivat olla kuormittavia (rajaaminen).
- Tärkeä kiinnittää huomiota siihen, miten tieto nuoresta kulkee polun edetessä uusille tukijoille - Yhteistyötä lähettävän tahon (Diakonissalaitos) edustajan kanssa voisi olla enemmän, jos on joitakin vaatimuksia tms., joita haluaa tuoda tietoon.

Mentorimallin jatkokehittäminen:

- Tarvitaan pysähtymistä mallin kehittämiseen, jotta se on kaikille selvä. Malli on ihan hyvä, kun eri vaiheisiin kiinnitetään huomiota (etenkin siihen, kun nuori lähtee työyhteisöön). Tulee olla yhteinen ymmärrys tavoitteesta.
- Koulutuksen kuuluisi olla ennen mentorointijakson alkua. Mentorijien tulee tutustua keskenään.
- Tulee olla tietoa käytännön asioista, esim. siitä, miten nuorta tavataan (Teams jne.).
- Saattamisvaihe on tärkeä ja siinä mentorin on tärkeää olla mukana. Nuorelle tutun henkilön tulisi saattaa hänet uuden ihmisen luokse. Työpaikkaohjaajan, nuoren ja mentorin olisi hyvä tavata.
- Missä kohtaa mentorit esittäytyisivät nuorille? Voisivatko he olla mukana varhaisemmassa vaiheessa ja tulla esittäytymään työpaikalle?

Toiminnan aikana syntyneet opit sosiaali- ja terveysalan työvoimapulaan vastaamiseksi

Työyhteisöjen loppuhaastattelut: toukokuu 2023
Itsearviointityöpaja: lokakuu 2023
TE-palvelujen asiantuntijoiden haastattelut:
touko-kesäkuu 2023

Ammattilaiset nostivat esille, että kaikinensa tietyille nuorille tarvitaan tämän tyyppistä toimintaa, jossa saa tiiviisti tietoa ja pääsee tutustumaan johonkin alaan, mutta myös intensiivisempää tukea oman polun löytämiseen. Ammattilaiset nostivat esille, että tukijärjestelmään liittyvä byrokratia saattaa estää nuorten ketterän osallistumisen lyhyisiin toimintoihin, kuten tutustumisjaksoihin. Tutustumisjaksot mahdollistavat alaan liittyvien mielikuvien tarkastelun, mikä on erityisen merkityksellistä, kun puhutaan sote-alasta. Kokeilu onnistui houkuttelemaan osallistujiksi eri sukupuolten edustajia, mikä on merkittävää kun naisvaltaisen alan työvoimapulaa ratkotaan.

Nostoja aineistosta:

- Tietyillä nuorilla on tarve ns. opintojen ja työelämän starttaukseen ja tämä tulisi olla rakenteissa ja virallista, jotta nuoret ohjautuvat – yläaste/ammattikouluiässä saatu opintojen ohjaus menee osalta ohi.
- Rahoitus ohjaa toimintaa ja onko rahoitus aina linjassa sen kanssa, mitä tulisi tehdä?
- Estääkö byrokratia lyhyiden interventioiden toteutuksen ja hyödyn? - 4 vkon tiivis jakso - kukaan ei halunnut ohjata näin lyhyeen jaksoon, jos nuori oli jo jossain mukana.
- Tutustumisjaksoja aloihin tarvitaan. Nuoret saavat tutustumisjakson aikana realistisemmän käsityksen alasta. Sosiaali- ja terveysala on tällä hetkellä pahimpia työvoimapulan aloja.
- Tästä kokeilusta on hyvät tulokset nuorten näkökulmasta, mutta nähdäänkö tämä yhteiskunnallisesti merkittäväksi suhteessa panokseen.
- Sote on naisvaltainen ala. Tämä kokeilu on houkuttelut myös miehiä osallistumaan.
- Sote-alan hyviä puolia tulisi tuoda esille. Alalta kuulee ja siitä luetaan yleensä työn raskaudesta ja huonosta palkasta. Se on sitä, mitä nuoret kuulevat ja lukevat. Työ on muutakin kuin palkka, on työyhteisö ja sote-alalla on ihania tyyppisiä töissä.
- Sellaisten nuorten kohdalla, jotka puhuvat voivansa mennä sote-alalle, voidaan kokeilun kautta varmistella, onko se niin rankkaa kuin siitä kuullaan ja puhutaan. Voisiko oma asenne tai suhtautuminen olla sellainen, ettei se olisi itselle niin rankkaa?

5. KOKONAISUUS B: SROI-ANALYYSI ELI VAIKUTUSTEN RAHALLISTETTUIJEN HYÖTYJEN ARVIOINTI

- Kuinka suureksi voitiin arvioida Tulevaisuuden työyhteisöt -kokeilun **yhteiskunnallinen** (sosiaalinen, terveydellinen ja taloudellinen) **hyöty** eli euroiksi rahallistettu vaikuttavuus?
- Hyödyt suhteutettiin kokeilun kustannuksiin.

SROI-menetelmästä

- **SROI = Social Return on Investment** (investoinnin yhteisötuoton arviointi)
- Kyseessä on organisaation tai projektin sosiaalisten, terveydellisten ja ympäristöön liittyvien vaikutusten rahamääräinen arvioiminen.
- Taustalla on sosiaali- ja terveysalan toimijoille tuttu vaikutusketjuajattelu.
- Rahallistamisen tarkoituksena ei SROI:ssa ole talouden dominaatio, vaan niin sanottujen ”pehmeiden” hyötyjen esiin tuominen tasa-arvoisina ”kovien” hyötyjen kanssa.

SROI:n suorittamisen vaiheet

- 1) Arvioinnin kohde ja tarkoitus päätetään/todetaan
- 2) Tunnistetaan sidosryhmät
- 3) Kartoitetaan vaikuttavuustekijät ja -prosessi
- 4) Määritetään tuloksille mittarit
- 5) Kerätään aineisto (käynnistyy jo 2-vaiheessa)
- 6) Tulosten rahamääräistäminen
- 7) Itse aikaansaadun vaikutuksen määrittely/rajaaminen ("omat ansiot")
- 8) Lasketaan SROI-suhdeluku, eli rahamääräistettyjen vaikutusten ja investointien osamäärä
- 9) Tehdään herkkyysanalyysi
- 10) Tulosten raportoiminen ja hyödyntäminen

SROI-analyysin suorittaminen

- Analyysiin **otettiin mukaan seuraavat sidosryhmät:**
 - nuoret (kohderyhmä)
 - kouluttajat, eli valmennusjakson aikana nuorten kanssa toimineet – omaopettaja, erityisopettaja, opinto-ohjaaja
 - Vamos-valmentajat – isoimman osan ajasta kaksi henkilöä, sitten yksi
 - mentori
 - Helsingin diakonissalaitos (HDL) organisaationa,
 - Suomen Diakoniaopisto (SDO) organisaationa
 - julkinen sektori (ELY, Kela, kunta ja valtio) (rahoittaja, tukien maksaja, verottaja)
- **Pois** analyysistä **jätettiin:**
 - nuorten työpaikat/työyhteisö (ei yksisel. määrällistettäviä tuloksia)
- Analyysissä hyödynnetty **empiirinen data:**
 - ”Rekisteridata” eli taustatiedot (alku- ja loppu-) sekä seurantatiedot
 - Tulostähti-tiedot (alku- ja loppu-)
 - Kyselytiedot (alku- ja loppu-)
 - Haastattelu- ja työpajatiedot

Yleisiä huomioita hankkeen SROI:sta

- SROI-tulokset koskevat noin vuoden aikaa: muutosta koulutusvaiheesta eli interventtiosta viimeiseen 6 kk:n seurantaan. Kustannushyötyjä lasketaan tyypillisesti vuodeksi kerrallaan ja näin menetellään yleensä SROI:ssakin. Projektiota eli ennustetta tästä eteenpäin ei tehty.
- Vamos-valmennuksen päättyessä tehtyjen Tulostähti- ja kyselyhavaintojen oletetaan olevan voimassa vuoden 2023 loppuun, vaikka tulokset on näiltä osin kerätty jo vuoden 2022 kesäkuussa.
- Analyysissa esitetään sidosryhmäkohtaiset SROI-tulokset ja ratkaisut yksitellen. Esiin tuodaan sidosryhmien panokset (investoinnit), muutostulokset, sijaismuuttajat eli proxyt ja laskelmat
- Sidosryhmäkohtaisten tulosten pääseikat on koottu taulukkoon analyysin loppuksi.
- Viimeiseksi lasketaan SROI-suhdeluku ja tehdään tuloksen vakauden tarkastelua herkkyysanalyysillä.

Vaikutusketjujen panokset ja tulokset 1/2

- **Panokset:** nuorten toimintaan osallistuminen*, toiminnan tuottaminen ja mahdollistaminen, nuorten taloudelliset tuet
- **Tulokset:** Interventiokoulutukseen osallistuminen vaikuttaa mittauksen mukaan positiivisesti (yhtä lukuunottamatta) seuraaviin kaikkiin Tulostähden mittaamiin ulottuvuuksiin:
 - mielenterveyteen
 - fyysiseen terveyteen
 - elämäntaitoihin
 - ystävyyksiin ja sosiaalisiin verkostoihin**
 - työ ja koulutus
 - ihmissuhteet
 - riippuvuuskäyttäytymisen vähenemiseen
 - koti
 - identiteetti ja itseluottamus
 - luottamus ja toivo
- Analyysissa osaa vaikutuksista tarkasteltiin ryhmittäin, jotta välttyttäisiin päällekkäislaskennalta: mielenterveyteen yhdistettiin identiteetti ja itseluottamus sekä luottamus ja toivo (yhdistelmä ”psykologiset tekijät”), elämäntaitoihin yhdistettiin koti (yhdistelmä ”arkielämä”) ja ystävyyksiin ja sosiaalisiin verkostoihin yhdistettiin ihmissuhteet (yhdistelmä ”sosiaalisuus”). Tulostähden muuttuja ”työ ja koulutus” jätettiin pois, koska se/ne otetaan huomioon muualla mallissa.

*Tälle panokselle ei annettu rahallista arvoa, koska laskennassa oletettiin, että sillä ei ole vaihtoehtoiskustannusta = ”tämä on tällä hetkellä nuorten parasta ja –ainoa tuottavaa– tekemistä”

** Ei mainittavaa vaikutusta

Vaikutusketjujen panokset ja tulokset 2/2

- Tuloksiin otetaan mukaan myös nuorten:
 - mielekäs/hyödyllinen tekeminen kokeilussa
 - suoritettut tutkinnot intervention aikana
 - tuet/palkkatulot: taloudellisen tilanteen muutos
- Muiden kuin nuorten kohdalla huomioidaan:
 - Kouluttajien, valmentajien ja mentorin työn mielekkyys
 - ELY:n tal. tuki hankkeelle / SDO:n tal. panostus
 - HDL:n tal. panostus
 - julkisen sektorin tuet nuorille intervention aikana
 - julkisen sektorin saamat verotulot intervention aikana

Nuorten tulos: Mielen terveyden koheneminen

- Mittari: Tulostähden osakysymys *mielenterveys*: ”Mielen terveytesi ymmärtäminen, mielialan, käyttäytymisen ja oireiden hallinta”
- Mittaustulos: positiivisen muutoksen kokeneiden osuus 100% / painotettu kerroin 9/7 (ottaa huomioon myös muutosten määrät, ei pelkästään muutoksen kokeneiden osuutta)
- Sijaismuuttuja eli proxy: -
- Tulos rahallistettuna: -
- Vaikuttavuutta vähentäviä tekijöitä ei ajatella olleen = koko rahallistettu vaikutus oletetaan hankkeen ansioksi

Nuorten tulos: Identiteetin ja itseluottamuksen löytäminen

- Mittari: Tulostähden osakysymys *identiteetti ja itseluottamus*: ”Itsetuntemus ja itseensä luottaminen, mielenterveyssairaus ei määrittele identiteettiä, omien tarpeiden kommunikointi ja omatoimisuus”
- Mittaustulos: positiivisen muutoksen kokeneiden osuus 38% / painotettu kerroin 6/8 (ottaa huomioon myös muutosten määrät, ei pelkästään muutoksen kokeneiden osuutta)
- Sijaismuuttuja eli proxy: -
- Tulos rahallistettuna:
- Vaikuttavuutta vähentäviä tekijöitä ei ajatella olleen = koko rahallistettu vaikutus oletetaan hankkeen ansioksi

Nuorten tulos : Luottamuksen ja toivon lisääntyminen

- Mittari: Tulostähden osakysymys *luottamus ja toivo*: ”Usko itseän, muihin ja elämään, mielekkyyden tunne”
- Mittaustulos: positiivisen muutoksen kokeneiden osuus 63% / painotettu kerroin 5/8 (ottaa huomioon myös muutosten määrät, ei pelkästään muutoksen kokeneiden osuutta)
- Sijaismuuttuja eli proxy: -
- Tulos rahallistettuna:
- Vaikuttavuutta vähentäviä tekijöitä ei ajatella olleen = koko rahallistettu vaikutus oletetaan hankkeen ansioksi

Nuorten yhdistelmätulos: Psykkinen terveys ja hyvinvointi (mielenterveys, identiteetti, itseluottamus, luottamus ja toivo)

- Mittari: Ym. osakysymysten mittarit
- Mittaustulos: positiivisen muutoksen kokeneiden osuus keskimäärin n. 67% (kaikilla muuttujilla sama paino)/ painotettu kerroin $(9+6+5)/(7+8+8) = 20/23$ (ottaa huomioon myös muutosten määrät, ei pelkästään muutoksen kokeneiden osuutta)
- Sijaismuuttuja eli proxy: 10 käyntikerran lyhytpsykoterapia = 1000 € (1)
- Tulos rahallistettuna: 19 osallistujaa x painotettu kerroin $20/23$ x sijaismuuttujan arvo 1000 € = 16 521,74€ (tulkinta: koko osallistuneiden joukkoa koskeva psykkinen tekijöiden positiivinen muutos on rahalliselta arvoltaan noin 16 500 €/vuosi)
- Vaikuttavuutta vähentäviä tekijöitä ei ajatella olleen = koko rahallistettu vaikutus oletetaan hankkeen ansioksi
- (1) Pihlajalinna, <https://www.pihlajalinna.fi/yleista/hinnastot/mielen-pihlajalinnan-palveluiden-hinnasto>

Nuorten tulos: Fyysisen terveyden koheneminen

- Mittari: Tulostähden osakysymys *fyysinen terveys*: ”Lääkärit, hoito, terveellinen ruoka, tupakoinnin lopettaminen, uni, liikunta, stressinhallinta, turvallisuus”
- Mittaustulos: positiivisen muutoksen kokeneiden osuus 37,5% / painotettu kerroin 5/8 (ottaa huomioon myös muutosten määrät, ei pelkästään muutoksen kokeneiden osuutta)
- Sijaismuuttuja eli proxy: terveyskurssin hinta (1 kk kurssi) = 199 € (1)
- Tulos rahallistettuna: 19 osallistujaa x painotettu kerroin 5/8 x sijaismuuttujan arvo 199 € = 2363 € (tulkinta: koko osallistuneiden joukkoa koskeva fyysisen terveyden positiivinen muutos on rahalliselta arvoltaan noin 2363 €/vuosi)
- Vaikuttavuutta vähentäviä tekijöitä ei tiedetä olleen = koko rahallistettu vaikutus on hankkeen ansiota
- (1) Terveysvalmennus, <https://www.omanelamanstara.fi/terveysvalmennus/>

Nuorten tulos: Elämäntaitojen paraneminen

- Mittari: Tulostähden osakysymys *elämäntaidot*: ”Ostokset, ruoanlaitto, siivous, peseytyminen, pukeutuminen, raha-asioiden hoitaminen, kielitaidot”
- Mittaustulos: positiivisen muutoksen kokeneiden osuus 57% / painotettu kerroin 8/7 (ottaa huomioon myös muutosten määrät, ei pelkästään muutoksen kokeneiden osuutta)
- Sijaismuuttuja eli proxy:
- Tulos rahallistettuna:
- Vaikuttavuutta vähentäviä tekijöitä ei oleteta olleen = koko rahallistettu vaikutus on hankkeen ansiota

Nuorten tulos: Kotiolojen koheneminen

- Mittari: Tulostähden osakysymys *koti*: ”Turvallinen ja riittävästi varusteltu asuinpaikka, häädön välttäminen, kanssa-asujien kunnioitus, kotoisuuden tunne”
- Mittaustulos: positiivisen muutoksen kokeneiden osuus 43% / painotettu kerroin 4/7 (ottaa huomioon myös muutosten määrät, ei pelkästään muutoksen kokeneiden osuutta)
- Sijaismuuttuja eli proxy: -
- Tulos rahallistettuna: -
- Vaikuttavuutta vähentäviä tekijöitä ei oleteta olleen = koko rahallistettu vaikutus on hankkeen ansiota

Nuorten yhdistelmätulos: Arkielämä (elämäntaidot, koti)

- Mittari: Ym. osakysymysten mittarit
- Mittaustulos: positiivisen muutoksen kokeneiden osuus keskimäärin n. 50% (kaikilla muuttujilla sama paino)/ painotettu kerroin $(8+4)/(7+7) = 12/14$ (ottaa huomioon myös muutosten määrät, ei pelkästään muutoksen kokeneiden osuutta)
- Sijaismuuttuja eli proxy: perussiivouksen täsmäkoulutuskurssin hinta = 365,80 € (1)
- Tulos rahallistettuna: 19 osallistujaa x painotettu kerroin 12/14 x sijaismuuttujan arvo 365,80 € = 5 957,31 € (tulkinta: koko osallistuneiden joukkoa koskeva psyykkisten tekijöiden positiivinen muutos on rahalliselta arvoltaan noin 5 957 €/vuosi)
- Vaikuttavuutta vähentäviä tekijöitä ei ajatella olleen = koko rahallistettu vaikutus oletetaan hankkeen ansioksi
- (1) Taitotalo, <https://www.taitotalo.fi/koulutukset/puhtausala-ja-kotityopalvelut/40701-6999-7018-perussiivouksen-tasmakoulutus>

Nuorten tulos: Ystävyyksien ja sosiaalisen verkoston koheneminen

- Mittari: Tulostähden osakysymys *ystävät ja sosiaalinen verkosto*: ”Ystävät, sosiaalinen elämä ja aktiviteetit, sosiaaliset taidot, kuuluvuuden tunne”
- Mittaustulokset: 1. positiivisen muutoksen kokeneiden osuus 12,5% / painotettu kerroin 0/8 (ottaa huomioon myös muutosten määrät, ei pelkästään muutoksen kokeneiden osuutta – mukana oli negatiivisia muutoksia); 2. kohtaamiskertojen yhteenlaskettu määrä 353 kertaa
- Sijaismuuttuja eli proxy:
- Tulos rahallistettuna:
- Vaikuttavuutta vähentävien tekijöiden merkitystä on vaikea arvioida

Nuorten tulos: Ihmissuhteiden koheneminen

- Mittari: Tulostähden osakysymys *ihmissuhteet*: ”Kumppani tai kumppanin löytyminen, läheiset ystävät tai perhe, ihmissuhdetaidot
- Mittaustulokset: 1. positiivisen muutoksen kokeneiden osuus 37,5% / painotettu kerroin 3/8 (ottaa huomioon myös muutosten määrät, ei pelkästään muutoksen kokeneiden osuutta – mukana oli negatiivisia muutoksia); 2. kohtaamiskertojen yhteenlaskettu määrä 353 kertaa
- Sijaismuuttuja eli proxy: -
- Tulos rahallistettuna: -
- Vaikuttavuutta vähentävien tekijöiden merkitystä on vaikea arvioida

Nuorten yhdistelmätulos: Sosiaalisuus (ystävyyks ja sosiaalinen verkosto, ihmissuhteet)

- Mittarit: Ym. osakysymysten mittarit
 - Mittaustulokset: 1. positiivisen muutoksen kokeneiden osuus keskimäärin 25 % / painotettu kerroin $0+3/8+8 = 3/16$ (ottaa huomioon myös muutosten määrät, ei pelkästään muutoksen kokeneiden osuutta – mukana oli negatiivisia muutoksia); 2. kohtaamiskertojen yhteenlaskettu määrä 353 kertaa
 - Sijaismuuttuja eli proxy: ”sosiaalisen lounaan hinta”, à 25 € (1)
 - Tulos rahallistettuna: 353 kohtaamiskertaa x painotettu kerroin $3/16$ x sijaismuuttujan arvo 15 € = 1 654,75 € (tulkinta: koko osallistuneiden joukkoa koskeva ystävien ja sosiaalisen verkoston positiivinen muutos on rahalliselta arvoltaan noin 1 655 €/vuosi)
 - Vaikuttavuutta vähentävien tekijöiden merkitystä on vaikea arvioida
 - (1) Seurassa syödyn aterian ”noin”-hinta ravintolassa à henkilö

Nuorten tulos: Riippuvuuskäyttämisen väheneminen

- Mittari: Tulostähden osakysymys *riippuvuuskäyttämisen*: ”Huumeet, alkoholi, peliriippuvuus ja muut riippuvuudet”
- Mittaustulos: positiivisen muutoksen kokeneiden osuus 75% / painotettu kerroin 5/4 (ottaa huomioon myös muutosten määrät, ei pelkästään muutoksen kokeneiden osuutta)
- Sijaismuuttuja eli proxy: Riippuvuuden hoito-ohjelma A, 580 € (1)
- Tulos rahallistettuna: 19 osallistujaa x painotettu kerroin 5/4 x sijaismuuttujan arvo 580 € = 13 755 € (tulkinta: koko osallistuneiden joukkoa koskeva riippuvuuden ”positiivinen väheneminen” on rahalliselta arvoltaan noin 13 760 €/vuosi)
- Vaikuttavuutta vähentäviä tekijöitä ei tunneta
- (1) Vapaalinna, <https://www.vapaalinna.fi/hinnasto/>

Nuorten tulos: Mielekäs/hyödyllinen tekeminen

- Mittari: Tulostähden viidestä osakysymyksestä muodostettu summa. Osakysymykset: ”Mitä mieltä olet seuraavista väittämistä?”
 - Kokeilun kesto oli sopiva
 - Kokeilussa mukana olleet ammattilaiset olivat ammattitaitoisia
 - Yksilölliset tarpeeni huomioitiin
 - Kokeilu vastasi tarpeitani
 - Vamos-valmennus oli hyödyllistä
- Vastaus asteikolla 1–5 (5 oli paras) → summamuuttajan vaihteluväli 5–25.
- Mittaustulos: summamuuttujan keskiarvo oli n. 22 → kerroin $22/25 = 0,88$.
- Sijaismuuttuja eli proxy: kulttuurin kulutukseen vuosittain käytetty rahasumma, n. 2000 euroa (1)
- Tulos rahallistettuna: 19 osallistujaa x painotettu kerroin 0,88 x sijaismuuttujan arvo 2000 € = 33 340 € (tulkinta: koko osallistuneiden joukkoa koskeva mielenterveyden positiivinen muutos on rahalliselta arvoltaan noin 33 340 €/vuosi)
- Vaikuttavuutta vähentäviä tekijöitä ei ajatella olleen = koko rahallistettu vaikutus oletetaan hankkeen ansioksi
- (1) Tilastokeskuksen Tulot ja kulutus -tilaston 45 perusteella vuonna 2016 alle 65-vuotiaiden yhden hengen talouksien kulttuuriin ja vapaa-aikaan sijoittama summa oli keskimäärin 1966€. <https://www.stat.fi/til/ktutk/> (luettu 4.2.2018)

Nuorten tulos: Suoritetut tutkinnot hankkeen ja seurannan aikana

- Mittari: HDL:n asiakasrekisterin osakysymykset koulutustausta alussa – koulutustausta lopussa
- Mittaustulos: Alku- ja loppumittauksen välillä ei suoritettu uusia tutkintoja. (Kuitenkin tiedetään, että kaksi nuorta siirtyi peruskouluun ja osa nuorista myös toisen asteen tutkinto-opiskelijoiksi.)
- Sijaismuuttuja eli proxy: [Ei määritelty.]
- Tulos rahallistettuna: 0*
- Vaikuttavuutta vähentävät tekijät: -

* Tarkasteluperiodi on liian lyhyt vaikutusten rahallistamiseen, koska (erityisesti toisen asteen) tutkintojen suorittaminen kestää useita vuosia.

Nuorten tulos: Työllistyminen/tuet I. taloudellisen tilanteen muutos

- Mittari: työllistyminen vs. tuet vs. tulottomuus
- Mittaustulos: 8:lla henkilöllä 18:sta tapahtuu huomioon otettava taloudellisen tilanteen muutos suhteessa alkutilanteeseen
- Sijaismuuttuja eli proxy: palkat (1842 €/kk) (1), tuet ja verot sellaisinaan
- Tulos rahallistettuna (19 henkilölle): 79 517 € (netto)
- SROI-malli yliarvioi todennäköisesti nuorten palkkatuloja varsin paljon, koska siinä oletetaan, että työllistyminen = työllistymistä täysipäiväisesti. Työssäoloaikojen pituutta ei tunneta, ja se oletetaan ensin maksimiksi (tätä jälkimmäistä oletusta lievennetään herkkyyssanalyysissä). Lisäksi palkkoja ei tunneta.
- Vaikuttavuutta vähentäviä tekijöitä on vaikea arvioida
- (1) Kaupan alan työehtosopimuksen alin taulukkopalkka 1.5.2022 alkaen, [file:///C:/Users/juha.klemela/OneDrive%20-%20Kuntoutuss%C3%A4%C3%A4ti%C3%B6/Ty%C3%B6p%C3%B6yt%C3%A4/Uudet_lataukset/kaupan-tyoehtosopimus-ja-palkkaliite-2022-2024%20\(1\).pdf](file:///C:/Users/juha.klemela/OneDrive%20-%20Kuntoutuss%C3%A4%C3%A4ti%C3%B6/Ty%C3%B6p%C3%B6yt%C3%A4/Uudet_lataukset/kaupan-tyoehtosopimus-ja-palkkaliite-2022-2024%20(1).pdf)

Nuorten kouluttajien panos ja tulos: Työnteko ja mielekkyyden kokemus

- **Panokset:**
 - Työnteko hankkeessa
- **Tulokset:***
 - Tulos: hankkeessa työskentelyyn liittyvä mielekkyyden kokemus
 - Mittari: haastatteluinformaatio
 - Mittaustulos: arvion mukaan ainakin puolet (1 henkilö) työhön osallistuneista kouluttajista piti hankkeeseen osallistumista mielekkäämpänä kuin normaalia perustyötä (noudatetaan varovaisuuden periaatetta)
 - Sijaismuuttuja eli proxy: kulttuurin kulutukseen vuosittain käytetty rahasumma, n. 2000 euroa (1)
 - Tulos rahallistettuna: 1 kouluttaja x 2000 € = 2000 €
 - Vaikuttavuutta vähentäviä tekijöitä ei tunneta
 - (1) Tilastokeskuksen Tulot ja kulutus -tilaston 45 perusteella vuonna 2016 alle 65-vuotiaiden yhden hengen talouksien kulttuuriin ja vapaa-aikaan sijoittama summa oli keskimäärin 1966€. <https://www.stat.fi/til/ktut/> (luettu 4.2.2018)

**(Miksi kouluttajien työstään saamaa palkkaa ei huomioida? Koska voidaan olettaa, että ko. hlöt työllistyisivät myös muuten tai muualla, jos tätä työtehtävää ei olisi = hanke ei –tässä mielessä– muuta lopputulosta kouluttajien, Vamos-valmentajien ja mentorien perspektiivistä.)*

Vamos-valmentajien panos ja tulos: Työnteko ja mielekkyyden kokemus

- **Panokset:**
 - Työnteko hankkeessa
- **Tulokset:***
 - Tulos: hankkeessa työskentelyyn liittyvä mielekkyyden kokemus
 - Mittari: haastatteluinformaatio
 - Mittaustulos: arvion mukaan puolet (1 henkilö) työhön osallistuneista valmentajista piti hankkeeseen osallistumista mielekkäämpänä kuin normaalia perustyötä (noudatetaan varovaisuuden periaatetta)
 - Sijaismuuttuja eli proxy: kulttuurin kulutukseen vuosittain käytetty rahasumma, n. 2000 euroa (1)
 - Tulos rahallistettuna: 1 valmentaja x 2000 € = 2000 €.
 - Vaikuttavuutta vähentäviä tekijöitä ei tunneta
 - (1) Tilastokeskuksen Tulot ja kulutus -tilaston 45 perusteella vuonna 2016 alle 65-vuotiaiden yhden hengen talouksien kulttuuriin ja vapaa-aikaan sijoittama summa oli keskimäärin 1966€.
<https://www.stat.fi/til/ktutk/> (luettu 4.2.2018)

Mentorin panos ja tulos: Työnteko ja mielekkyyden kokemus

- **Panokset:**
 - Työnteko hankkeessa
- **Tulokset:***
 - Tulos: hankkeessa työskentelyyn liittyvä mielekkyyden kokemus
 - Tiedon lähde/mittari: haastatteluinformaatio
 - Mittaustulos: työhön osallistunut mentori ei pitänyt hankkeeseen osallistumista mielekkäänä kokemuksena
 - Sijaismuuttuja eli proxy: kulttuurin kulutukseen vuosittain käytetty rahasumma, n. 2000 euroa (1)
 - Tulos rahallistettuna: 0
 - Vaikuttavuutta vähentäviä tekijöitä ei tunneta
 - (1) Tilastokeskuksen Tulot ja kulutus -tilaston 45 perusteella vuonna 2016 alle 65-vuotiaiden yhden hengen talouksien kulttuuriin ja vapaa-aikaan sijoittama summa oli keskimäärin 1966€. <https://www.stat.fi/til/ktutk/> (luettu 4.2.2018).

HDL-organisaation panokset ja tulokset

- **Panokset:**

- Vamos-koordinointi ja -palvelu
- Markkinointikulut: eivät ole tiedossa. Markkinointiin panostettiin paljon.

- **Tulokset:**

- Tulos: 1) Tuotettu koulutus, 2) organisaation (hyvä) maine
- Tiedon lähteet/mittarit: 1) Tieto työpanoksista saatu HDL:ltä, 2) tieto runsaista markkinointipanostuksista on saatu sekä hankearvioinnin kokouksissa, pienemmissä neuvonpidoissa että esim. Uudenmaan ELY-keskukselle toimitetusta koulutuksen loppuraportista
- Mittaustulokset: 1) Tieto palkoista ja työpanoksista, 2) markkinointikuluja ei mitattu/laskettu
- Sijaismuuttuja eli proxy: Palkat arviointilaskelmalla, markkinointikuluja ei tunneta
- Tulos rahallistettuna: Palkat on arvioitu Vamos-valmentajien työpanoksille (loka 2022 – kesä 2023 = 9 kk) seuraavasti: Työpanos: 2 x 50% (koordinaattori + valmentaja puolipv.) palkat sivukuluineen 30%, 9 kk --> $(2 \cdot 2850 / 2) \cdot 1,3 \cdot 9 = 33\,345 \text{ €}$
- Vaikuttavuutta vähentävien tekijöiden merkitystä on vaikea/mahdoton arvioida

SDO-organisaation panokset ja tulokset

- **Panokset:**

- Palkat kokopäiväiselle opettajalle sekä osa-aikaisille opinto-ohjaajalle ja erityisopettajalle. Lisäksi hallinnolliset menot ja suunnitteluresurssi. Nämä on kaikki (periaatteessa) katettu ELY:n rahoituksella (24074,60 €, eli noin 24 075 €).
- Markkinointikulut: eivät ole tiedossa. Markkinointiin panostettiin paljon.

- **Tulokset:**

- Tulokset: 1) Tuotettu koulutus, 2) organisaation (hyvä) maine
- Tiedon lähteet/mittarit: 1) Tieto työpanoksista ja palkoista saatu palkoista vastaavalta henkilöltä SDO:lta, 2) tieto runsaista markkinointipanostuksista on saatu sekä hankearvioinnin kokouksissa, pienemmissä neuvonpidoissa että esim. Uudenmaan ELY-keskukselle toimitetusta koulutuksen loppuraportista
- Mittaustulokset: 1) Tieto palkoista (tuesta) rahana, 2) markkinointikuluja ei mitattu/laskettu
- Sijaismuuttuja eli proxy: Palkat suoraan rahana, markkinointikuluja ei tunneta
- Tulos rahallistettuna: Palkat = ELY:n tuki (n. 24 075 €) , markkinointikuluja ei tunneta
- Vaikuttavuutta vähentävien tekijöiden merkitystä on vaikea/mahdoton arvioida

Ely-keskuksen panos ja tulos: Tukiraha ja hankkeen toteutuminen

- **Panokset:**
 - maksaa interventiokoulutuksesta: laskun mukaan maksu oli 24 074,60 €, eli noin 24 075 €
- **Tulokset:**
 - hankkeen toteutuminen

Julkisen sektorin panokset ja tulokset

- **Panokset:** Sosiaalituot: kuntoutusraha, kuntoutustuki, työmarkkinatuki
- **Tulokset:**
 - Verotulojen muutos: 2 henkilöllä kokopäiväisiä palkkatuloja (varovainen arvio), 3 henkilöllä tukituloja tulottomuuden asemesta

SROI-kooste: Rahallistetut panokset ja tulokset taulukkomuodossa

Sidosryhmä	Panos	Arvo	Tuotos	Tulos	Proxy	Arvo
Kohderyhmä (nuoret)	Hankkeen toimintaan osallistuminen*	0	Hankkeen toimintaan osallistuminen	Psyykinen terveys/hyvinvointi	Psykoteraapia	16 522
				Fyysinen terveys	Terveyskurssi	2 363
				Arkielämä	Perussiivouksen täsmäkoulutus	5 960
				Sosiaalisuus	Sosiaalinen (yhteinen) ateria	1 655
				Riippuvuuskäyttäytyminen	Vieroitushoito	13 755
				Mielekäs tekeminen	Kulttuuripalveluihin käyt. summa	33 340
	Palkkatyö*	0	Palkkatyö	Työllistyminen ja talouden koheneminen (palkka vs. tuet)	Palkat ./ verot (nettotulot; muutos)	79 517****
	Opiskelu*	0	Tutkinto	Suoritettu tutkinto	-	0
Kouluttajat	Työ hankkeessa	0	Työ hankkeessa	Mielekäs työ	Kulttuuripalveluihin käyt. summa	4 000
Vamos-valmentajat	Työ hankkeessa	0	Työ hankkeessa	Mielekäs työ	Kulttuuripalveluihin käyt. summa	2 000
Mentori	Työ hankkeessa	0	Työ hankkeessa	Mielekäs työ	Kulttuuripalveluihin käyt. summa	0
HDL	Maksetut palkat	33 345	Hankkeen toiminta (koulutus ja valmennus)	Toteutunut hanke	-	0
	Hankkeen markkinointi**	0		Organisaation hyvä imago	Imagonkohottamisen markkinointikulut**	0
SDO	Maksetut palkat***	0		Toteutunut hanke	-	0
	Hankkeen markkinointi**	0		Organisaation hyvä imago	Imagonkohottamisen markkinointikulut**	0
Julkinen sektori (ELY)	Tuet hankkeelle	24 075		Toteutunut hanke	-	0
Julkinen sektori	Tuet nuorille	36 153	Nuoret saavat tukea elämiseen	Tukien väheneminen	Tukien muutos (säästö)	13 630
				Verot kasvavat	Verotulojen kasvu	5 406
YHTEENSÄ	-	93 573		-		178 148

©Kuntoutussäätiö *Ol. että ei vaihtoehtoiskustannusta = laskennallinen arvo on 0 (nolla) €.

** Oletetaan, että toiminnan imagohyöty = toiminnan markkinointikulut
*** Sisältyvät ELY-tukeen

**** Palkkasumma-arvion realistisuutta koetellaan myöhemmin ns. herkkyyssanalyysissa.

8.4.2024

Rahamääräistettyjen vaikutusten laskeminen ja herkkyysanalyysi 1/3

- SROI-arviointilaskelmassa yhteenlasketut toimintavuoden eli hankeajan panostukset saavat arvon 93 573 (kustannukset: sis. julkisen sektorin tuet nuorille) ja yhteenlasketut **tulokset eli rahallistetut hyödyt** arvon 178 148 (yhteiskunnallinen hyöty, sis. nuorten palkkatulot ja nuorten saamat julkisen sektorin tuet). Suppeammin laskettuna hankeajan panostukset ovat 57 420 (kustannukset HDL:lle ja ELY:lle) ja hyödyt 19 036 (julkisen sektorin säästöt tukimenoissa ja lisääntyvät verotulot).
- Kaikki laskelmassa esiintyvät summat ovat arvioita ja perustuvat erilaisille olettamille → voidaan kuitenkin ajatella niin, että kokonaisuudessa mahdollisesti esiintyvät virheet kompensoivat toisiaan siten, että liian suuriksi määriteltyjen osa-arvojen ohella laskelmassa on liian pieniksi määriteltyjä osa-arvoja
- Mallintamisen ongelma on, että näin lyhyellä aikaperiodilla ei voida ottaa huomioon (erityisesti toisen asteen) koulutuksen tuottamia hyötyjä, koska ne ”tuloutuvat” (jos tuloutuvat) vasta joskus useamman vuoden päästä.
- Hyötyjä ei projisoitu toimintaa ja seuranta-periodia pidemmälle ajalle.

Rahamääräistettyjen vaikutusten laskeminen ja herkkyysanalyysi 2/3

- **SROI-arvo** eli **SROI-suhdeluku** saadaan laskemalla tulosten ja panostusten osamäärä. SROI-arvo kuvaa kustannushyötyä.
- Vaikuttavuutta vähentävien tekijöiden (deadweight, attribuutio, ja syrjäyttäminen) arviointi on asetelmassa erittäin vaikeaa. Vaikuttavuutta vähentävien tekijöiden huomioon ottamisen puutetta on kompensoitu valitsemalla analyysiin maltillisen suuruisia sijaismuuttujia eli proxyja. Laskelmassa sinällään on lähdetty siitä puhtaasta olettamuksesta, että kaikki havaitut vaikutukset ovat hankkeen ansiota. Tämä on perusteltavissa sillä, että hankkeeseen mukaan tulleet NEET-nuoret olivat monella tapaa arvioituna eräänlaisessa ”nollatilanteessa”, eikä hankkeen ohella ollut (ainakaan aluksi) muita tilannetta kohentamaan kykeneviä tekijöitä. Tämän ”nolla-olettamuksen” kontrolloimiseksi herkkyysanalyysissä tehdään (muun muassa) mekaanisia korjauksia, joissa toiminnan omaa (oletettua) vaikutusta vähennetään.
- Koska laskenta tässä SROI-mallissa koskee vain (vajaata) yhtä vuotta, ei rahan aika-arvon diskonttaaminen ole välttämättä tarpeellista tai tuo muutenkin arviotyypiseen malliin oleellista lisätarkkuutta

Rahamääräistettyjen vaikutusten laskeminen ja herkkyysanalyysi 3/3

- Suoraan laskettu SROI-arvo eli suhdeluku laskelmalle on $178\,148 / 93\,573 \approx 1,9$ (ylempi arvo). Tätä lukua on kuitenkin tarpeen ”koetella”. Palkkojen ja tukien laskemistapa tuottaa SROI-malliin epämääräisyyttä. Vaikutusta voidaan tarkastella herkkyysanalyysillä, eli muuttamalla mallin lukuja ja oletuksia. HDL:n rekisteriin ei ole tilastoitu, minkälaisesta palkkatyöstä on kysymys: kokoaikaisesta vai esim. vain tuloiltaan samansuuruisesta kuin jokin ”tyypillinen tukisumma”, esim. kuukauden työmarkkinatuki n. 800 €/kk. Jos palkan suuruus olisi kaikilla hankkeeseen osallistuneilla nuorilla ollut juuri tuo 800 €/kk, laskennalliseksi palkkasummaksi SROI-mallissa tulisi (verot huomioiden, kk-palkalle 1842 n. 6,2 %) $800 / 1\,728 * 79\,517 = 36\,813$ € ja SROI-arvoksi $135\,444 / 93\,573 \approx 1,4$ (alempi arvo). Voidaan siis arvioida, että SROI-arvo (hyöty/kustannus –osamäärä) tarkastellulle hankkeelle sijaitsee karkeasti ottaen alemman ja ylemmän arvon välillä, eli on n. 1,4 – 1,9. Tämä tarkoittaa, että yksi euro hankkeeseen sijoitettuna tuotti noin 1,4 – 1,9 euroa yhteiskunnallista hyötyä yhden vuoden, eli koulutuksen, valmennuksen ja seurannan aikana.

6. KESKEISIMMÄT JOHTOPÄÄTÖKSET JA YHTEENVETO

Keskeisimmät johtopäätökset ja yhteenveto 1/3

- **Kokeilu edisti osallistuneiden nuorten hyvinvointia eri elämän osa-alueilla.**
 - Kaksi kolmesta nuoresta oli sitä mieltä, että kokeilu keskimäärin edisti heidän hyvinvointiaan eri elämäalueilla.
 - Nuorten mainitsemissa hyödyissä näkyi mm. päivärytmi, aktiivisuuden lisääntyminen ja arjen haasteissa pärjääminen.
 - Keskimääräinen muutos Tulostähti-mittarilla (asteikolla 1–5) oli 3,63:sta pisteestä 4,12 pisteeseen. Nuorten loppumittauksen hyvinvointi Tulostähdessä sai sanallisen arvon ”Minä osaan”. Suurin parannus kokeilun aikana oli tapahtunut ”riippuvuuskäyttäytymisen vähenemisessä”.
 - Ammatillaiset kokivat nuorten saamiksi hyödyiksi esim. osallisuuden, toivon ja merkityksellisyyden kokemusten saamisen.
 - Joidenkin nuorten mielestä muutoksia ei ollut tapahtunut tai heidän hyvinvointinsa oli heikentynyt.
- **Nuorten taloudellinen tilanne kohentui.**
 - Tulottomien ja toimeentulotuella olevien nuorten määrät vähenivät. Kasvua tapahtui erityisesti palkansaajien ryhmässä.
 - Kokeilussa palkansaajien määrä näyttäisi lisääntyneen suhteellisesti enemmän kuin vuosien 2018–2020 Vamos-aineistossa. (Huom. Kokeilun aineisto on pieni ja vertailupäätelmät ovat vain viitteellisiä.)
 - Nuorten subjektiivinen kokemus rahojensa riittävydestä on kohentunut ja lähestyy ”kohtuullista” tasoa.

Keskeisimmät johtopäätökset ja yhteenveto 2/3

- **Kokeilu edisti nuorten opiskelu- ja työllistymisvalmiuksia sekä motivaatiota ja uskoa tulevaan.**
 - Nuorten kokemus työ- ja opiskelukyvystään kohentui tilastollisesti merkitsevästi.
 - Opiskelu- ja työllistymisvalmiuksien ja -motivaation tekijöihin liittyvien kokemusten muutokset osoittavat, että kokeilu auttoi nuoria jossain määrin selventämään käsityksiään siitä, mitä haasteita voi olla taustalla. Nuoret kokivat, että heidän työhön osallistumisestaan haittaavat erityisesti koulutuksen ja osaamisen puute sekä psyykkiseen terveyteen liittyvät haasteet.
 - Yli puolet nuorista oli sitä mieltä, että kokeilu vei heitä kohti työllistymistä. Kolmasosa vastaajista oli epävarmoja tai koki, että asia ei koske heitä.
 - Kyselyaineiston perusteella nuorten tulevaisuudenkuva muuttui kokeilun seurauksena keskimäärin valoisammaksi.
 - Nuorten mainitsemia hyötyjä haastatteluissa ja avovastauksissa olivat mm. tuki opiskelupaikan hakemiseen ja opiskeluun sekä toiveikkuus tulevaisuuden osalta; tuki työharjoitteluun ja -kokeiluun pääsemiseksi sekä haastavien tilanteiden läpikäynti.
 - Ammatillaiset kokivat, että nuoret huomasivat osaavansa ja pärjäävänsä ja tulivat aktiivisemmiksi. Tämä edisti nuorten itseluottamusta ja tulevaisuudenuskoa.
 - Merkittävä määrä nuoria siirtyi opiskelemaan kokeilun aikana. Ohjaustaho-rekisteritieto kertoo, että intervention lopussa opiskelijoita tai kouluttautuvia oli yhteensä 7 ja oppisopimuskoulutuksessa olevia 1. Kuuden kuukauden seurannan kohdalla opiskelijoiden ja kouluttautujien määrä oli 5 ja oppisopimusta suoritti yhä 1 nuori.
 - Kokeilun aikana työelämän ulkopuolella olevien ja työttömien määrät vähenivät huomattavasti. Työllistyneiden määrät lisääntyivät. Työttömyys näyttää vähentyneen suhteellisesti enemmän kuin Vamos-aineistossa vuosilta 2018–2020. (Huom. Kokeilun aineistossa työttömien ja työelämän ulkopuolella olevien osuus on myös suurempi kuin vuosien 2018-2022 Vamos-aineistossa. Lisäksi aineisto on pieni, ja vertailupäätelmät ovat vain viitteellisiä.)

Keskeisimmät johtopäätökset ja yhteenveto 3/3

- **Kokeilun tapaisella interventiolla on mahdollista edistää joidenkin syrjäytymisvaarassa olevien nuorten työllistymistä ja vähentää omalta osaltaan sosiaali- ja terveysalan työvoimapulaa.**
 - Ammatillaiset nostivat esille, että kaikkienensa tietyille nuorille tarvitaan tämäntyyppistä toimintaa, jossa saa tiiviisti tietoa ja pääsee tutustumaan johonkin alaan, mutta myös intensiivisempää tukea oman polun löytämiseen.
 - Nuoret kokivat, että kokeilu vastasi melko hyvin heidän tarpeitaan. Lievää korjattavaa nähtiin kokeilun ajallisessa kestossa.
 - Pääsääntöisesti nuorten motivaatio osallistua kokeiluun oli vahvaa.
 - Nuoret myös uskoivat, että kokeilu auttaa heitä kohti opintoja tai työtä.
 - Nuoret pitivät kokeiluun kuulunutta Vamos-valmennusta hyödyllisenä ja kokeilussa mukana olevat ammatillaiset olivat heidän mielestään erittäin ammattitaitoisia.
 - Ammatillaiset nostivat esille, että tukijärjestelmään liittyvä byrokratia saattaa estää nuorten ketterän osallistumisen lyhyisiin toimintoihin, kuten tutustumisjaksoihin. Tutustumisjaksot mahdollistavat kuitenkin alaan liittyvien mielikuvien tarkastelun, mikä on erityisen merkityksellistä, kun puhutaan sote-alasta.
 - Joidenkin nuorten motivaatio hyvinvointi- ja palvelualalle työllistymiseen näyttää vahvistuneen hankkeen aikana.
 - Kokeilu onnistui houkuttelemaan osallistujiksi eri sukupuolten edustajia, mikä on merkittävää, kun naisvaltaisen alan työvoimapulaa ratkotaan.

SROI-analyysin johtopäätös ja yhteenveto

- Laskentatavasta riippuen hankkeen aikana (ml. seurantajakso kesästä 2023 saman vuoden joulukuuhun) syntynyt rahallistettu taloudellinen hyöty on noin 135 000–180 000 euroa. Luvut sisältävät sekä taloudelliset ("kovat") että laadulliset ("pehmeät") hyödyt.
- Hankkeen SROI-arvo (hyöty/kustannus -osamäärä) on välillä 1,4–1,9. Tämä tarkoittaa, että HDL:n, SDO:n ja yhteiskunnan sijoitus nuoriin (kustannus) antaa *hankkeen aikana* sosiaalisen tuoton, joka on karkeasti arvioiden noin puolitoista – kaksinkertainen verrattuna kustannuksiin. (Nuorten kouluttautumisesta on myös odotettavissa merkittäviä hyötyjä, mutta ne tulevat näkyviin vasta myöhemmin.)

7. KEHITTÄMISEHDOTUKSET

Keskeisimmät suositukset ja kehittämisehdotukset 1/2

- Rinnalla kulkevaa tukea sisältäviä intensiivisiä kokeilu- ja tutustumisjaksoja kannattaa tarjota tämän kokeilun tapaiselle nuorten kohderyhmälle.
- Tutustumisjakso voisi olla hieman pidempi kuin 1 kk.
- Interventioon voisi linkittää yleishyödyllisiä koulutusmahdollisuuksia, kuten enemmän kielen oppimista tukevaa toimintaa sekä hygieniapassi-, työturva- ja ensiapukoulutusta.
- Toiminnan vaikutuksista nuoren etuuksiin ja muihin tukitoimiin on tärkeä tehdä selkeä kuvaus, joka käydään mahdollisten osallistuvien nuorten kanssa läpi.
- Markkinoinnissa on hyvä jatkossa hyödyntää yhä enemmän nuorten itse tekemää viestintää.
- Tämänäköisessä interventiossa, jossa nuori saa tukea eri toimijoilta, on toimijoiden välisellä tiedonkululla erittäin suuri merkitys. Tiedonkulkuun liittyvien toimintatapojen miettiminen on keskeistä.

Keskeisimmät suositukset ja kehittämissuositukset 2/2

- Työpaikoilla tehtävä erityyppinen mentorointitoiminta voi vahvistaa merkittävästi nuorten työntekijöiden jaksamista ja työssä pysymistä/alalle ohjautumista. Tätä kannattaa kehittää edelleen. Mentoreiden kouluttamisessa on hyvä kiinnittää vielä kattavammin huomiota mm. psykologisesti turvallisen ilmapiirin luomiseen työyhteisössä, nuorten mielen hyvinvoinnin tukemiseen sekä moninaisuuden edistämiseen ja ymmärtämiseen. Ks. esim. <https://mielihyvinduunissa.fi/>
- Vamos-tilastointia tulisi kehittää koulutuksen ja opiskelun osalta. Rekisterin koulutustausta-kohdassa näkyvät opintoihin lähteneistä vain peruskoulussa olijat – muiden koulutusasteiden opiskelijat puuttuvat. Ohjaustaho-kohdassa peruskoululaiset näkyvät luokassa ”muu koulutus” ja täältä löytyvät myös muut opiskelijat. Koulutus-muuttujaan pitäisi lisätä myös muut koululaiset ja opiskelijat kuin peruskoululaiset. Lisäksi pitäisi seurata sitä, saavatko nuoret koulun tai tutkinnon valmiiksi seurannan aikana – sitä ei näytetä tilastoivan suoraan lainkaan. Tilastoinnista puuttuvat ”koulutustausta 3 kk seurannassa” ja ”koulutustausta 6 kk seurannassa” -muuttujat.
- HDL:n tilastointitoiminta hyötyisi myös siitä, jos rekisteri- ja Tulostähti-tilastointi tapahtuisivat automaattisesti samaan matriisiin – tietoja olisi näin helppo tarkastella kokonaisuutena. (Kuntoutussäätiö sai nyt matriisit erillisinä.)

Lähteet

Kirjallisia lähteitä

- Merikukka, Marko & Juutinen, Aapo & Harman, Maaria & Keski-Säntti Markus & Ristikari, Tiina & Virtanen, Petri & Hilli, Petri (2021): *Vamos-nuortenpalvelun vaikuttavuustutkimus*. Itlan tutkimukset 2021:3. Helsinki: Itsenäisyyden juhluvuoden lastensäätiö.
- Sarmia, Vesa (2021): *Hyvinvoinnin mittaaminen ja asiakastiedon hyödyntäminen nuorten palvelujen kehittämisessä*. Helsinki: Diakonissalaitos.
- Stigzelius, Katja, 13.12.2022: *Orientoiva koulutus hyvinvointi- ja palvelualoille 20-29 –vuotiaille*. Uudenmaan ELY-keskus, työvoimakoulutuksen loppuraportti.
- Tulevaisuuden työyhteisöt: innovaatiokokeilu. Tutustumisjakso hyvinvointi- ja palvelualoihin Pk-seudulla. Hankkeen prosessikuvaus.

